ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τη: 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1890 — ΕΤΟΣ Ζ' — ΑΡΙΘ. 38

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Ἐκκαθαριζομένης τῆς ἀποθήκης παλαιῶν φύλλων τῆς «Ἑβδομάδος» πρὸς καταρτισμὸν σωμάτων, εἰδοποιοῦνται οἱ στερούμενοι φύλλων παρελθόντων ἐτῶν νὰ σπεύσωσιν ἐντὸς τοῦ μηνὸς νὰ ζητήσωσι ταῦτα, συναποστέλλοντες τὸ ἀντίτιμον. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ διεύθυνσις οὐδεμίαν ἀναλαμβάνει εὐθύνην πρὸς ἀναπλήρωσιν βραδύτερον.

Ζητοῦνται οἱ ἀριθμοὶ τῆς «Ἑβδομάδος» 21 καὶ 37 τοῦ 1887, 12 καὶ 26 τοῦ 1888, 3, 14 καὶ 40 τοῦ 1889. Ὁ ἔχων διπλοῦς τοιούτους δύναται ν' ἀντάλλαξῃ αὐτοὺς πρὸς ἄλλους ἢ νὰ λάβῃ τὸ ἀντίτιμον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μία πρότασις, ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη.
Ὁ Νομὸς τῆς Τραπεζοῦντος, ὑπὸ τῆς κ. Lydie Paschkof. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη.
Ὁ Γέρω - Ῥάδος, εἰκών, ὑπὸ Mircea C. Rosseti. Ἐκ τοῦ Ρουμανικοῦ.
Χωρὶς φτερά, ποίησις Δ. Μάργαρη.
Περιγραφὴ τῆς Φράντσας, κατὰ τὸ 1720, ὑπὸ Γιρμισεκὶζ τσελεμπῆ Μεχμὲτ Ἐφέντη. Ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ (Συνέχεια).
Ἡ πάλη, μυθιστορημάτιον, ὑπὸ Jules Case. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη.
Διδασκαλικὸς Ὁδηγός. Βιβλιοκρισία.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά.—Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

Μετὰ δειλίας ἐσκεπτόμην ἀπὸ πολλοῦ νὰ ὑποβάλω πρότασίν τινα, οὐχὶ ὅπως γένηται αὕτη ἀποδεκτή, πολὺ μεγάλη θὰ ἦτο ἡ τοιαύτη ἀξίωσίς μου, ἀλλ' ἁπλῶς ὅπως μελετηθῇ καὶ προκαλέσῃ τῶν εἰδικωτέρων τὴν ἐπίνευσιν ἢ ὡς ἀπορία ἀδαοῦς λυθῇ καὶ παύσῃ οὕτω ἐμβάλλουσά με εἰς σκέψεις· ἐθεώρουν ἐντούτοις τόσῳ τολμηρὰν τὴν πρότασίν μου, τόσῳ ἀντιθετον πρὸς τὰ κοινῶς παραδεδεγμένα καὶ τόσῳ ἐπιρρεπῆ εἰς σχόλια, ἅτινα θὰ ἐχαρακτήριζον αὐτὴν τοὐλάχιστον ὡς ἀπόρροιαν πόθου καινολόγου, ὥστε οὐδέποτε θὰ ἐξήνεγκον αὐτήν, ἂν ἀνέλπιστος δὲν ἤρχετο βοηθὸς ἐκ τῆς Δύσεως, ὁπόθεν τὸ φῶς ἤδη ἐν ἅπασι τοῖς ζητήμασι τοῦ πολιτισμοῦ.

Καθισταμένη τολμηροτέρα ἤδη, ἀντὶ ἰδίων σκέψεων, εἰς ἃς δὲν δίδουσιν ἀνάλογον ἔρμα βαρύτητος ἡλικία καὶ πεῖρα ἐπαρκεῖς, παρουσιάζω μίαν ἀκτῖνα τοῦ ἐκ τῆς Δύσεως φωτὸς εὐχομένη νὰ καταστῇ ἐπωφελὴς παρ' ἡμῖν καὶ χαρίζουσα αὐτῇ τὴν πρωτοβουλίαν, ἣν οὐδέποτε ἴσως θὰ εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ἐπιδείξω.

Πολλάκις ἀπέτεινον εἰς ἐμαυτὴν τὸ ἐρώτημα, ἐὰν δὲν εἶνε ἐπιβλαβὴς εἰς τὰς κόρας μὲν ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ τὰς Ἑλληνίδας, ἡ ἐπὶ δεκαετίαν σχεδὸν ἀπομάκρυνσις ἐκ τοῦ οἴκου των. Ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας του κατὰ μέσον ὅρον, τὸ θῆλυ καθ' ὅλα ἀφομοιωθὲν πρὸς τὸ ἄρρεν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπαίδευσιν, διαρκῶς ἀπουσιάζει ἐκ τοῦ οἴκου ἂν οὐχὶ σωματικῶς βεβαίως ὅμως νοερῶς.

Ἐγείρεται τὴν ἑβδόμην ὥραν καὶ προετοιμάζεται διὰ τὸ σχολεῖον· τὸ μεσημβρινὸν διάλειμμα πληροῦται ὁλόκληρον ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τῆς προηγηθείσης τετραώρου διδασκαλίας καὶ τῶν προσδοκιῶν τῆς μεταμεσημβρινῆς· μετὰ τὴν ἐκ τοῦ σχολείου ἑσπερινὴν ἐπάνοδον, κόπωσις, ἀνάγκη μελέτης, ἀναπαύσεως, ὕπνου.

Πότε λοιπὸν θὰ διδαχθῇ ἡ κόρη τὰ μεγάλα ἐπίσης μαθήματα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, πότε θὰ προπαρασκευασθῇ ἡ μέλλουσα οἰκογενειάρχης, πότε θὰ τετραγωνισθῇ τοῦ οἴκου τὸ θεμέλιον ὑπὸ τῆς μόνης πρὸς τοῦτο καταλλήλου χειρός, τῆς μητρικῆς; Ἢ μὴ διδάσκωνται ἢ εἶνε δυνατὸν νὰ διδαχθῶσι πάντα ταῦτα ἐν τοῖς σχολείοις, μεταξὺ τεσσάρων τοίχων καὶ πολλῶν θρανίων, μακρὰν δὲ τοῦ μαγειρείου, τῆς ἱματιοθήκης, τῶν μικροτέρων ἀδελφῶν, τοῦ *μωροῦ*, καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν κόσμον τῆς καλύβης καὶ τοῦ μεγάρου;

Τὴν ἀπάντησιν θὰ εὕρωσιν ἴσως πρόχειρον οἱ ἐπιπολαίως σκεπτόμενοι, οὐδὲ ὡς ἀπομάκρυνσιν ἐντελῆ ἐκ τοῦ οἴκου χαρακτηρίζοντες τὴν ὑπὸ τῶν σχολικῶν μαθημάτων ἀπορρόφησιν ὅλων τῶν ὡρῶν τῆς ἡμέρας, οὐδ' ὡς κατάλληλον θεωροῦντες τὴν ἡλικίαν, περὶ ἧς ὁ λόγος, πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ἀπειραρίθμων οἰκιακῶν ἀναγκῶν· ἀλλ' ἐμβριθεστέρα ἐξέτασις τοῦ βίου παρ' ἡμῖν θὰ ποδηγετήσῃ αὐτοὺς εἰς σκέψεις ὀρθοτέρας· ἡ ἀπομάκρυνσις εἶνε πλέον ἢ πραγματική· οὐδόλως ἐνδιαφέρεται ἡ μαθήτρια εἰς τὰ τοῦ οἴκου, εἰμὴ ἐφ' ὅσον ἀποβλέπουσιν αὐτὴν προσωπικῶς· τυφλὴ φιλοστοργία μάλιστα, ἀπαγορεύει αὐτῇ τοῦτο, μετὰ προσοχῆς ἀποκρύπτουσα πᾶσαν ἄκανθαν καὶ μόνον τὰ ῥόδα παρουσιάζουσα κατὰ τὰς ὀλίγας ὥρας τῆς ἐν τῷ οἴκῳ διαμονῆς της· σχεδὸν τὰ πάντα ἀγνοεῖ, καὶ εἶνε εὐτυχὴς ἴσως δι' ἄγνοιαν, ἣν διὰ μεγαλητέρας δαπάνης θὰ πληρώσῃ βραδύτερον. Ὅταν δὲ λήξῃ ἡ μακρὰ σχολικὴ θητεία καὶ ἐπανέλθῃ ἡ κόρη οἴκαδε σωματικῶς καὶ νοερῶς, εἶνε ξένη πρὸς τὰ ἐννέα δέκατα τῶν οἰκιακῶν περιστάσεων, ξένη ἥκιστα διατεθειμένη ἢ ἥκιστα κατάλληλος εἰς προσηλυτισμόν. Ἡ φύσις μετεβλήθη ὑπὸ τῶν ἕξεων τοῦ σχολείου καὶ αἱ ἕξεις τῆς οἰκοκυρᾶς δὲν ἐγένοντο αὐτῇ δευτέρα φύσις. Ὅ,τι ἐκέρδησεν ἐν τῷ σχολείῳ πρωΐμως καταταχθεῖσα, τὸ ἀπώλεσεν ἐν τῷ οἴκῳ ὥριμος ἐπανελθοῦσα καὶ δυσεπίδεκτος οἰκοκυρικῆς μορφώσεως. Ἀλλὰ τί μέλλει γενέσθαι λοιπόν, ἀφοῦ καὶ τῆς παιδείας τὸ ἀπαραίτητον δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν, καὶ τῆς μελλούσης οἰκογενειάρχου καὶ μητρὸς τὴν προπαρασκευὴν ἐνωρὶς δέον νὰ ἐπιδιώξῃ ἡ κοινωνία; Οὐδὲ δυνάμεθα μάλιστα πρὸς ὄφελος τοῦ ἑνὸς νὰ ὑποτιμήσωμεν τὸ ἕτερον. Ἀμφότερα ἐξ ἴσου εἶνε ἀναγκαῖα, ἀφοῦ τοῦ ἑνὸς ἡ ἔλλειψις ἀδύνατον νὰ πληρωθῇ διὰ τῆς περισσείας τοῦ ἑτέρου. Τί μέλλει γενέσθαι λοιπόν; Ὁ καλὸς Θεὸς ἠδύνατο νὰ λύσῃ τὴν ἀνθρώπινον ἀπορίαν, διπλασιάζων διὰ θαύματος τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, ὅπως καὶ τὰς νῦν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀφιερωμένας ὥρας διατηρήσωμεν ἀθίκτους καὶ ἰσαρίθμους παραχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐν οἴκῳ διατριβήν. Τίς οἶδεν ὅμως, ἂν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ σοφίᾳ δὲν προεῖδεν, ὅτι θὰ ἥρπαζον καὶ τὰς ἐπιλοίπους ὥρας οἱ διδάσκαλοι;... Ἀλλ' ἂν ὁ Θεὸς δὲν διπλασιάζῃ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, ἵνα θεραπεύσῃ τὴν κακὴν χρῆσιν, ἣν οἱ ἄνθρωποι ποιοῦσι, δὲν δυνάμεθα ἀρά γε ἡμεῖς νὰ καταμερίσωμεν αὐτὰς δικαιότερον, τὸ ἥμισυ ἀφιεροῦντες εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εἰς τὸν οἶκον τὸ ἕτερον ἥμισυ;

Ἰδοὺ τέλος ἡ δειλή μου πρότασις. Εἶδος χειραφετήσεως τῆς μαθητρίας ἀπὸ τῆς μιᾶς χειρὸς τοῦ διδασκάλου τῆς ἀριστερᾶς, ἣν βεβαίως θὰ δυνηθῇ νὰ ἀναπληρώσῃ ἡ δεξιὰ τῆς μητρός, ὅσῳ καὶ ἂν ὑποτεθῇ αὐτὴ ἀσθενής.

* *
*

Ἐὰν γίνῃ παραδεκτόν, ὅτι εἶνε ὑπερβολικὴ ἡ ἀπομάκρυνσις τῆς κόρης ἐκ τοῦ οἴκου καί, ὅτι ἡ μήτηρ στερεῖται ἕνεκα τούτου εὐπειθοῦς βοηθοῦ, ὅσον μικρὸς καὶ ἂν εἶνε ἐν τῇ κυβερνήσει τῶν οἰκιακῶν, ἡ δὲ θυγάτηρ φιλοστόργου χειραγωγοῦ, μυοῦντος αὐτὴν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν καθηκόντων, ἅτινα βραδύτερον αὐτὴ καὶ μόνη θὰ ἀναλάβῃ, ἴδιον πηγνύουσα οἶκον· ἐὰν δὲν θεωρηθῇ ἀπαράδεκτον, ὅτι ἡ πολύωρος καὶ συστηματικὴ ἐκ τοῦ οἴκου ἀπουσία μειοῖ κατὰ διαφόρους τρόπους τὸ πρὸς αὐτὸν ἐνδιαφέρον, τότε δὲν θὰ φανῇ βεβαίως παράδοξος ἡ καινοτομία, ἧς προτείνομεν τὴν μελέτην. Τοὐναντίον ἐλπίζομεν εἰς τὴν ταχεῖαν αὐτῆς πραγματοποίησιν, ἐὰν δὲν ἀντιταχθῶσι λόγοι ἀποδεικνύοντες αὐτὴν ἐπιβλαβῆ, τοῦθ' ὅπερ πολὺ ἀπέχομεν νὰ φοβώμεθα.

Εἴπομεν ἐν ἀρχῇ, ὅτι ἐκ δυσμῶν ἔρχεται τὸ φῶς ἤδη· μίαν δ' αὐτοῦ ἀκτῖνα ζωογόνον παρουσιάζει ἡ ἀνωτέρα πρότασις, ριφθεῖσα ἐκεῖ τὸ πρῶτον ἀπὸ ἐπισήμου βήματος καὶ προκαλέσασα ἐπιδοκιμασίας πολλάς. Πανεπιστημιακαὶ ἀρχαὶ τὴν συνεζήτη-

σαν καὶ τὴν ἐνέκριναν κατ' ἀρχήν. Μολονότι δὲ οἱ ἐγκρίναντες σοφοὶ ἀνήκουσιν οἱ πλεῖστοι εἰς τὸν κλάδον, οὐτινος θὰ μειωθῇ οὕτω ἡ κυριαρχία, ἔσχον τὴν αὐταπάρνησιν νὰ ὁμολογήσωσιν, ὅτι ὁ εἷς δύο καταμερισμὸς τῆς ἡμέρας, ἧς τὸ ἓν ἀφιεροῦται εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ τὸ ἕτερον πάλιν εἰς τὸ σχολεῖον, δὲν εἶνε νόμος ἀνέκκλητος ἀλλὰ συζητητέος μάλιστα, καθότι ὑπάρχουσι λόγοι καταδεικνύοντες αὐτὸν πλημμελῆ. Ἡ ἰδέα τῆς συγχωνεύσεως τῶν πρωϊνῶν καὶ μεταμεσημβρινῶν μαθημάτων εἰς τὰς πρωϊνὰς μόνον ὥρας, ὅπως μείνωσιν ἐλεύθεραι αἱ κόραι μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὴν ἐν τῷ οἴκῳ ἐξάσκησιν, ἦλθεν ἀμέσως εἰς τὰς κεφαλὰς πολλῶν, ἀντίδρασις δὲ μόνον ἐπαρουσιάσθη ὑπὸ τῶν ἐχόντων ἄμεσα ἐκ τοῦ ἐναντίου συμφέροντα, τῶν διατηρούντων οἰκοτροφεῖα καὶ λοιπά. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου, οἱ δυνάμενοι ἐζήτησαν αὐθωρεὶ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀγαθῆς ἰδέας, τὸ δὲ ἐκπαιδευτήριον Sevigné τῶν Παρισίων, πρῶτον ἐκήρυξε τὴν παραδοχὴν αὐτῆς, θεωρῆσαν ἀρκούσας τὰς πρωϊνὰς ὥρας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν μαθητριῶν χωρὶς δὲ ὑπ' οὐδεμιᾶς σχεδὸν νὰ ἐγκαταλειφθῇ, θὰ κλείῃ τοῦ λοιποῦ τὰς θύρας του ἀκριβῶς τὴν μεσημβρίαν.

* * *

Ἐν Ἑλλάδι εἶνε δυσκολωτέρα βεβαίως ἡ ἐκπλήρωσις τοιαύτης ἀρχῆς, καίτοι ἀναντιρρήτως εἶνε ἀξία μείζονος ὑποστηρίξεως ἢ ἐν Γαλλίᾳ. Ἐν Εὐρώπῃ κατὰ μέγα μέρος αἱ κόραι ἀνδρικά, μέλλουσαι νὰ ἀκολουθήσωσιν ἐπαγγέλματα, δύνανται νὰ ὑπάγωνται εἰς τοὺς τὴν ἀνδρικὴν ἐκπαίδευσιν διέποντας κανόνας, μέχρις ὅτου ριζικῶς αὕτη μεταρρυθμισθῇ.

Παρ' ἡμῖν ὅμως εἶνε ἀκόμη καὶ θὰ εἶνε, ἐλπίζομεν, ἐπὶ πολὺ εἰς ἄλλον προωρισμένη σκοπὸν ἡ γυνή· οὐχὶ δι' ἔμπορον ἢ ὑπάλληλον ἐσυνειθίσαμεν νὰ προορίζωμεν αὐτήν, ἀλλὰ διὰ σεμνὸν τοῦ οἴκου κυβερνήτην καὶ οἰκονόμον καὶ φύλακα, ὡς τοιαύτη δὲ ἡ Ἑλληνὶς κόρη εἶνε μᾶλλον ἀξία τοῦ ἐν λόγῳ εὐεργετήματος, ἢ αἱ μαθήτριαι τοῦ παρθεναγωγείου Sevigné.

Ἀλλὰ θὰ παρεβλάπτετο ἄρά γε ἡ ἐκπαίδευσις, ἂν ἐμειοῦτο κατὰ τὸ ἥμισυ ὁ ἀριθμὸς τῶν δι' αὐτὴν προωρισμένων ὡρῶν; Βεβαίως καὶ τυφλῷ δῆλον τοῦτο, θὰ ἀπαντήσωσι τὰ ἐννέα δέκατα τῶν ἀνθρώπων· ἡμεῖς ὅμως συντασσόμενοι μετὰ τοῦ ἑνὸς δεκάτου, ἀναφωνοῦμεν ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον: Θὰ ἐκέρδαινον μᾶλλον. Ἐν πρώτοις θὰ ἐξωστρακίζοντο ἐκ τῶν σχολείων πολλὰ μαθήματα διδασκόμενα δι' ἕνα μόνον λόγον: διότι τὰ εὕρομεν διδασκόμενα· κατόπιν θὰ ἐμειοῦτο κατὰ τὸ ἥμισυ τοὐλάχιστον, ἡ τόσῳ ἀνωφελὴς καταδειχθεῖσα καὶ στερήσασα τὴν νεολαίαν μας τόσῳ πρακτικῶν γνώσεων κλασικὴ παίδευσις. Οὕτως ἢ ἄλλως οὐδὲν ἀπομένει ταῖς πλείσταις ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Θουκυδίδου συναναστροφῆς· μηδὲν ἐκ τῆς ἀλγέβρας· ἐὰν στερηθῶσι τὸ ἥμισυ τοῦ μηδενὸς τούτου, θὰ εἶνε ἄρά γε μεγάλη ἡ ζημία; Ἐξ ἄλλου, ἐν πλειοτέρᾳ διάγουσαι ἀναπαύσει καὶ ἠρεμώτερον ἔχουσαι τὸ πνεῦμα, θὰ ἐκμανθάνωσι κάλλιον τὰ ἐπωφελέστερα καὶ μετὰ φειδοῦς θὰ φυλάττωσιν ὅ,τι δὲν ἐδόθη αὐταῖς μετ' ἀφειδίας. Ὡς ἐκ περισσοῦ γεννᾶται ὄφελος ἀμυθήτως ἀνώτερον· ἐλαττουμένων κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν μαθημάτων, διπλασιάζονται αἱ μαθήτριαι.

Πόσαι οἰκογένειαι ὑπὸ πικροῦ κατέχονται παραπόνου, ὅτι ἀδυνατοῦσι νὰ ἐκπέμψωσιν εἰς τὰ σχολεῖα τὰ τέκνα των; πόσαι προοιωνίζονται πικρὸν τὸ μέλλον αὐτῶν, διότι στεροῦνται τῶν μέσων νὰ παράσχωσιν αὐτοῖς τὸ φῶς τῆς παιδείας; ἀλλὰ πῶς νὰ στερηθῇ τὴν μικράν της κόρην ἐκ τοῦ οἴκου ἡ πτωχὴ μήτηρ καὶ νὰ μείνῃ ἔρημος ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας; Ἔπειτα ἐκακολογήθησαν καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα· ἐλέχθη, καὶ δὲν ἐλέχθη ἀδίκως, ὅτι ὑπάρχουσι θυγατέρες, μετὰ τοῦ γάλακτος τῆς παιδείας ποτιζόμεναι καὶ τὴν πρὸς τοὺς γεννήτορας περιφρόνησιν ...

Θὰ συνέβαινεν ἄρά γε τοῦτο, ἂν τὸ ἡμισύ της μόνον παρεῖχεν ἡ κόρη εἰς τὰ γράμματα καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὸν οἶκον; καὶ θὰ ἐφοβεῖτο ἡ μήτηρ μὴ ἀπολέσῃ τὸ τέκνον της ἂν μόνον ὀλίγας ὥρας καθ' ἑκάστην τὸ ἐστερεῖτο, τὰς δὲ λοιπὰς τὸ ἐπέβλεπε, τὸ συνεκράτει παρ' ἑαυτήν, τὸ ἐδίδασκεν ὅσα ἔμαθεν, ἐκαλλιέργει ἐν τῇ καρδίᾳ του τὰς ἰδίας σκέψεις καὶ τὰ ἴδια της αἰσθήματα;

Καὶ μυρίοι ἄλλοι λόγοι ὑπερμαχοῦσι μέτρου, ὅπερ ὑπό τε ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν ἔποψιν, ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ ἐπωφελές. Τὰ γράμματα βεβαίως δὲν θὰ δυσαρεστηθῶσιν ἐξ αὐτοῦ, οἱ γονεῖς καὶ αἱ μαθήτριαι ἐπίσης καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὑγιεινὴ εὐγλωττα θὰ εὕρισκεν ἐπιχειρήματα, ἵνα τὸ ἀνακηρύξῃ σωτήριον. Δεκαετὴς προσκόλλησις εἰς τὰθραν καὶ κύρτωσις τῶν σωμάτων καὶ πείσμων καὶ ἐπίμονος διανοητικὴ προσήλωσις, ἐὰν ἐκηρύχθησαν πολλάκις ἐπιβλαβεῖς εἰς τὰ ἀσθενῆ τῶν παιδίων σώματα καὶ συνετέλεσαν βεβαίως εἰς τὸ νὰ διαχύνηται ἡ ὠχρότης, ὅπου ῥόδα μόνον ἔδει νὰ ἐνθρονίζωνται, ἡ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐλάττωσις αὐτῶν, — καὶ ἂν μόνον τοῦτον εἶχε τὸν λόγον — μέγα θὰ ἦτο κοινωνικὸν καὶ ἐθνικὸν κέρδος.

* * *

Τὴν πρότασιν περὶ ἐλαττώσεως εἰς τὸ ἥμισυ τῶν σχολικῶν ὡρῶν ἢ μᾶλλον τοῦ περιορισμοῦ αὐτῶν εἰς τὰς πρωϊνάς, ὑποβάλλομεν οὐχὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν ἢ τοὺς διευθυντὰς ἐκπαιδευτηρίων, ἀλλ' εἰς τοὺς ἔχοντας θυγατέρας, ὁλόκληρον δηλ. τὴν κοινωνίαν. Δὲν ἐπιζητοῦμεν τὴν ἄμεσον ἐπιδοκιμασίαν σκέψεων, αἵτινες θὰ φανῶσι καινότροποι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἂν οὐχὶ παράδοξοι ἐντελῶς. Θὰ ἠυχόμεθα μόνον νὰ μελετηθῶσιν αἱ σκέψεις αὗται, διότι ἐκ τῆς μελέτης των ἐλπίζομεν, ὅτι δὲν θὰ ἀπορρεύσῃ κακόν. Ἴσως μάλιστα τὰ ἀποτελέσματα ἔσονται ἀνώτερα τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν, ἐὰν ἄνδρες σοφοὶ καὶ εἰδήμονες ἐπεχείρουν εὐρυτέραν καὶ ἀναλυτικωτέραν ἐξέτασιν ζητήματος, ὅπερ ἄτολμος χεὶρ προβάλλει, ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς ἐν Γαλλίᾳ γενομένης προεισαγωγικῆς αὐτοῦ μελέτης.

ΑΡΙΑΔΝΗ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Ἐπὶ τῇ ἀνακινήσει τοῦ Ἀρμενικοῦ ζητήματος καὶ χάριν αὐτοῦ ἡ διάσημος ρωσὶς περιηγήτρια κ. Λυδία Πάσκωφ ἐδημοσίευσε τὴν ἑξῆς μελέτην ἐν τῇ Κυανῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν Παρισίων:

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ

Περιηγηθέντες τὸν Εὔξεινον Πόντον συνεχῶς κατὰ τὸ θέρος τῶν ἐτῶν 1887—88, καὶ κατοικήσαντες ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς περὶ αὐτὸν χώρας κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρόνου τούτου, ἠδυνήθημεν νὰ συναθροίσωμεν ἀποχρώσας πληροφορίας περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ βιλαετίου τῆς Τραπεζοῦντος, τῆς ἀρχαίας ταύτης πρωτευούσης τῆς ὁμωνύμου αὐτῇ αὐτοκρατορίας, ἧς ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ Δαυὶδ Κομνηνός, ἐθανατώθη ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'.

Ἐν μέρει ἐδανείσθημεν τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς ἐκ τινος χειρογράφου, ὅπερ κατὰ τύχην ἔπεσεν εἰς χεῖράς μας ἐντὸς ἀκτοπλοϊκοῦ τινος ἀτμοπλοίου τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἦτο συντεταγμένον μετὰ τῆς ἰδιαζούσης εἰς τοὺς Ἀνατολίτας λεπτομερείας, ἐν τῇ εὐδαίμονι χώρᾳ τῶν ὁποίων ὁ χρόνος δὲν κατέστη εἰσέτι τοσοῦτον τιμαλφής, ὅσον παρ' ἡμῖν τοῖς Εὐρωπαίοις. Συνηθροίσαμεν δὲ ἐξ αὐτοῦ τόσας μόνον πληροφορίας, ὅσαι κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην ἀρκοῦσιν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, ἐν δοθείσῃ περιστάσει.

Τὸ σύνολον τῶν προϋφισταμένων χρόνων κατασκευασθέντων ὀχυρωμάτων τῆς Τραπεζοῦντος, ἔχει σχῆμα τραπεζίου, ἐξ οὗ καὶ ὑποτίθεται, ὅτι ἡ πόλις ἔλαβε τ' ὄνομά της ἀρχῆθεν. Ἡ δὲ ἀκρόπολις ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἡ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἄποψις τῆς πόλεως ἀναμιμνήσκει εἰς τὸν περιηγητὴν τὸ ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀσιατικὸν Σκούταρι, ἀλλὰ Σκούταρι περιεστοιχισμένον ὑπὸ ὑψηλοτάτων ὀρέων, ὑπερβαινόντων τὰ νέφη, καὶ οὐτινος τὴν ἀκτὴν λούει οὐχὶ ὁ γαλήνιος Βόσπορος, ἀλλ' ὁ πάντοτε ταραχώδης καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστεμμένος ὑπὸ τοῦ ἀφρόεντος κύματος Εὔξεινος Πόντος. Οἱ λευκοὶ μιναρέδες καὶ αἱ ἐκκλησίαι, ἀναθρώσκουσιν ἐν μέσῳ τοῦ ἀμαυροῦ πρασίνου χρώματος τῶν πυκνῶν δασῶν, ἅτινα κατακαλύπτουσι τὸ ἔδαφος καὶ ἀνέρχονται κλιμακηδὸν ἐπὶ τῶν κατωφερειῶν τῶν Ποντικῶν ὀρέων καὶ φθάνουσι μέχρι τῶν χιονοσκεπῶν κορυφῶν των.

Ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς τῆς Τραπεζοῦντος συμποσοῦται εἰς 35,000 κατοίκους, ἐξ ὧν 19,500 εἰσὶ Μουσουλμάνοι, 8,200 Ἕλληνες καὶ 6,300 Ἀρμένιοι. Ἡ πόλις διαιρεῖται εἰς συνοικίας, ἐντελῶς κεχωρισμένας ἀλλήλων. Καὶ οἱ μὲν Τοῦρκοι ζῶσι κεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν σελαμλικίων[1] καὶ τῶν χαρεμλικίων[2]. Τὰ ἤθη τῶν Ὀθωμανῶν ἀντιθέτως πρὸς πᾶν ὅ,τι περὶ αὐτῶν λέγουσι, ἐπηρέασαν καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν τὰ ἤθη τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν ἐπίσης νὰ ζῶσι κατὰ παραπλήσιον αὐτοῖς τρόπον. Κόρη Ἑλληνὶς ἢ Ἀρμενία, ἢ καὶ Εὐρωπαία, περὶ ἧς δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι οὐδεὶς τὴν βλέπει, οὔτε τῇ ὁμιλεῖ, εἶνε πάντοτε βεβαία ὅτι θὰ προσελκύσῃ τοὺς καλλιτέρους μνηστῆρας καὶ ἀπολαμβάνει μεγάλης ὑπολήψεως. Ἀφ' ἑτέρου, νέα εὔθυμος, διασκεδαστική, λαλοῦσα πρὸς τοὺς ἄνδρας, ἔστω καὶ ἄνευ ἐρωτοτροπίας, χάνει τὴν ὑπόληψίν της, οἱ δὲ νέοι, οἵτινες ἤθελον φωραθῆ ὁμιλοῦντες πρὸς αὐτήν, τρέχουσι τὸν κίνδυνον νὰ πάθωσι τὸ αὐτό. Αἱ γυναῖκες μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἢ πεντηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὑποχρεοῦνται νὰ μὴ ἀφήσωσιν οὔτε ἐπὶ στιγμὴν τὸν σύζυγόν των καὶ νὰ μὴ ἐξέλθωσι ποτὲ ἄνευ αὐτοῦ, οὔτε νὰ δεχθῶσιν ἐπισκέψεις ἀνδρῶν κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Ἂν δὲ ξένος τις, ἀγνοῶν τὰ ἔθιμα, παρουσιασθῇ ζητῶν νὰ ἴδῃ τὴν κυρίαν, οἱ ὑπηρέται τῷ ἀποκρίνονται: «Ὁ αὐθέντης ἀποδημεῖ». Ὁ κύριος εἶνε ὁ δεινεκὴς φύλαξ τῆς κυρίας.

Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ σχέσις μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν Ἀνατολῇ, εἶνε πολὺ διάφορος τῆς ὑφισταμένης ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ.

Καθ' ἡμᾶς, ὁ μουσουλμανικὸς βίος μὲ τοὺς ἀφελεῖς φραγμούς του, εἶνε πολὺ εὐπρεπέστερος τῆς ψευδοῦς ἐλευθερίας, ἥτις ἐπιπολάζει παρ' ἡμῖν καὶ ἥτις προσβάλλει καὶ ἀπειλεῖ τὴν προσωπικὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς γυναικός. Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ οἰκογένειαι ἀναγκάζονται νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰ ἔθιμα ταῦτα, ἐπὶ ποινῇ νὰ ἀπολέσωσι τὴν ὑπόληψιν τῶν περὶ αὐτάς, ἰδίως δὲ ἐν Τραπεζοῦντι, ἔνθα αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὴν ὄψιν φαντασμάτων, ἕνεκα τῶν τσατσάφ,[1] δι' ὧν περιτυλίσσονται ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, κατὰ τρόπον μόλις ἐπιτρέποντα αὐταῖς νὰ βλέπωσι τὴν ὁδόν των, ὅταν περιπατῶσιν. Εἶνε ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις τὰς κυρίας ἀπὸ τὰς ὑπηρετρίας, καὶ τὰς νέας ἀπὸ τὰς γραίας, ὅταν συναντήσῃ χαρέμιον καθ' ὁδόν. Τὰς διακρίνει τις μόνον, ὅτάν εἰσέλθωσιν ἐντὸς κατακλείστου αἰθούσης καὶ ἀφαιρέσωσι τὰ τσαρτσάφιά των. Ἡ εἴσοδος δωδεκάδος γυναικῶν ἐντὸς θαλάμου, βαδιζουσῶν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, μᾶς ἐνεποίει τὴν ἐντύπωσιν Ρωσικῆς συνοδίας μετημφιεσμένων, κατὰ τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα τῶν Ἀπόκρεων.

Οἱ Ἀρμένιοι ἀγαπῶσι νὰ τίθενται ὑπὸ τὴν προστασίαν οἱασδήποτε ξένης δυνάμεως, ἄνευ οὐδεμίας προτιμήσεως. Τοῦτο δὲ συντελεῖ εἰς τὸ νὰ εὑρίσκῃ τις ἐντὸς τῆς αὐτῆς οἰκογενείας τὸν ἕνα ἀδελφὸν Γάλλον ὑπήκοον, τὸν ἕτερον Γερμανόν, τὸν πρίτον Ρῶσον ἢ Ἰταλὸν ἢ Ἀμερικανόν. Αἱ ἄλλαι ἐθνικότητες θεωροῦνται ἧττον συμφέρουσαι, ὡς παρέχουσαι ἧττονα προστασίαν. Οἱ Ἀρμένιοι ἀλλάσσουσι τὰ ὀνόματά των ἀναλόγως τῆς ἐθνικότητος, ὑφ' ἣν τίθενται. ὡς ἐκ τούτου ὁ μὴ καλῶς γνωρίζων τὰ μυστηριῶδη στρατηγήματα τῆς Ἀνατολῆς, πολλάκις δύναται ν' ἀπατηθῇ καὶ νὰ ὑπολάβῃ τὸν Ἀρμένιον, ὡς Γάλλον ἢ Ρῶσον ἢ Ἰταλόν.

Ἂς λάβωμεν ὡς παράδειγμα Ἀρμενικὸν τι ὄνομα, οἷον τὸ Δαρδαριάν. Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῆς φερούσας τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, τὸ μὲν μέλος τὸ ἔχον τὴν Γαλλικὴν ὑπηκοότητα μεταβάλλει τὸ ὄνομά του εἰς Δαρδαρά, τὸ δὲ τὴν Ρωσικὴν εἰς Δαρδαρώφ, τὸ τὴν Ἰταλικὴν εἰς Δαρδάρι, τὸ τὴν Γερμανικὴν εἰς Δαρδαράϊν καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὸ τοιοῦτον γίνεται ἄνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας· ἅπαντες τὸ γνωρίζουσι καὶ τὸ ἐκτιμῶσιν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ. Ἐν τούτοις οὐδὲν ἐμποδίζει τὸν Δαρδαρά, τὸν Δαρδαρώφ, τὸν Δαρδάρι καὶ τὸν Δαδαράϊν νὰ εἶνε κατὰ βάθος ἀληθῆς Ἀρμένιος καὶ γνήσιος Δαρδαριὰν πρὸ αἰώνων καὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Ἡ φυλὴ αὕτη διετήρησε τὸν τύπον της καταπληκτικῶς ἀμιγῆ καὶ καθαρόν. Αἱ γυναῖκες εἰσὶ μικραὶ τὸ ἀνάστημα καὶ εὐειδέστατα μέχρι τῆς ἡλικίας εἴκοσι ἐτῶν, συνήθως, ἀλλ' ὄχι ἄνω τῆς ἡλικίας ταύτης. Τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ τούτου εἶνε ὀξύ, λεπτὸν καὶ ἐμπορικώτατον. Ἡ δὲ χρηματιστικὴ ἱκανότης τῶν Ἀρμενίων κατέστη παροιμιώδης ἐν Ρωσίᾳ, ἰδίως δὲ ἐν Καυκάσῳ.

Ἡ Τραπεζοῦς μᾶλλον ἢ ἡ Ἐρζερούμ, εἶνε ἡ ἕδρα τῶν πεπολιτισμένων Ἀρμενίων τῆς Μικρασίας. Αἱ δύο πόλεις συγκοινωνοῦσι διὰ μακαδαμικῆς[1] ὁδοῦ, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολὺ χείρονες ταύτης, αἵτινες ἑνοῦσι τὴν Τραπεζοῦντα μετὰ τῆς Ἀγκύρας, τῆς Ἀμισσοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χερσονήσου. Δυστυχῶς, ὁ ὅρμος τῆς Τραπεζοῦντος κέκτηται κυματοθραύστην μόνον εἴκοσι μέτρων τὸ μῆκος καὶ βεβαίως ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις δὲν θα κατασκευάσῃ ποτὲ λιμένα, καίτοι θὰ ἦτο χρησιμώτατος εἰς τὸ βιλαέτιον τοῦτο, ὅπερ κατέχει τοσοῦτον ἐπίκαιρον θέσιν, κείμενον μεταξὺ τῆς Κατταμονῆς πρὸς δυσμάς, τοῦ Σιὰς καὶ τοῦ Ἐρζερούμ πρὸς νότον, καὶ τῆς Ρωσίας μετὰ τοῦ Βατούμ, τῆς νέας πόλεως, πρὸς ἀνατολάς.

Τὸ βιλαέτιον τῆς Τραπεζοῦντος διαιρεῖται εἰς τέσσαρα *σαντζάκια*: τὸ τῆς πρωτευούσης, τὸ τοῦ Τζαμίκ, τὰ τοῦ Λαγιστὰν καὶ τοῦ Γουμνὲ-Χανέ. Μετὰ τὴν Τραπεζοῦντα ἡ κυριωτέρα πόλις, εἶνε ἡ Ἀμισσός, ὡραία παραποτάμιος πόλις, περιβόητος διὰ τοὺς τελματώδεις πυρετούς της. Τὸ βιλαέτιον τῆς Τραπεζοῦντος εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον οἰκουμένων τῆς αὐτοκρατορίας, ἀριθμοῦν 1,010,000 κατοίκους ἐξ ὧν 800,000 Μουσουλμάνοι, 164,000 Ἕλληνες ὀρθόδοξοι, 44,000 Ἀρμένιοι, 1,300 Καθολικοὶ καὶ 600 Διαμαρτυρόμενοι. Ὁ πληθυσμὸς ἀναλογεῖ εἰς 87 ψυχὰς ἐν ἑκάστῳ τετραγωνικῷ μιλίῳ, κατὰ μέσον ὅρον.

Το σαντζάκι τῆς Τραπεζοῦντος εἶνε τὸ μᾶλλον πεπολιτισμένον ἐκ τῶν παρὰ τὴν ἀκτήν. Περὶ αὐτοῦ δὲ ποιούμενος λόγον ὁ συγγραφεὺς τοῦ χειρογράφου μου, ἀφελῶς λέγει, ὅτι παρ' ὅλον τὸν πολιτισμόν του διετήρησε μέχρι σήμερον ἀναλλοιωτά τινα ἐκ τῶν ἀρχαϊκῶν του ἐθίμων. Ὁ οἰκογενειακὸς βίος παρὰ τοῖς ἀγρόται εἶνε πατριαρχικός. Πολλάκις εὑρίσκει τις ἐν ταῖς κώμαις οἰκίας κατοικουμένας ὑπὸ οἰκογενειῶν ἀπαρτιζομένων ἐκ τριῶν γενεῶν καὶ ὑπαγομένων εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ προπάππου των. Αἱ γυναῖκες καλύπτονται δι' εὐρέος ὑφάσματος πεποικιλμένου διὰ μικρῶν τετραγώνων. Τὰ πρὸς ἐνδυμασίαν των ὑφάσματα, κλώθονται καὶ ὑφαίνονται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων.

Ἡ μᾶλλον ἐξέχουσα φυλὴ εἶνε ἡ τῶν Λαζῶν· λέγουσι δὲ ὅτι οὗτοι εἶνε ἀπόγονοι Τούρκων καὶ Γεωργιανῶν. Αἱ Λαζοὶ φημίζονται διὰ τὴν ἀνδρίαν των καὶ οἱ ἐγχώριοι πιστεύουσιν, ὅτι κατάγονται ἐκ τῶν Ἀμαζόνων, αἵτινες τῳόντι κατῴκουν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Θερμώδοντος.

Οἱ ἐξ Ἀβασίας καὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τοῦ Καυκάσου, Κιρκάσιοι ἄποικοι, εἶνε φιλόπονοι καὶ ἀγχίνοες, καὶ συνεισέφερον μεγάλως εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς χώρας ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν. Ὁ ἀποικισμὸς ἐξακολουθεῖ πάντοτε, ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, τῷ 1889, παραπονοῦνται ἐν Ἀβασίᾳ ὅτι ἔχουσιν ἔλλειψιν χειρῶν. Ἡ ἐρημία εἶνε τοιαύτη ἐνταῦθα, ὥστε οἱ εὐάριθμοι ἄποικοι Ρῶσοι, οἵτινες παλαίουσιν ἐναντίον ἁπασῶν τῶν δυσχερειῶν, γίνονται θύματα τῶν θηρίων αὐτοί, τὰ κτήνη των, καὶ οἱ ἀγροί των. Οἱ Κιρκάσιοι ἀναχωροῦσιν ἐξ Ἀβασίας, ἐν μέρει μὲν ἕνεκα τῆς διχονοίας μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ρωσικῆς κυβερνήσεως, ἐν μέρει δὲ διότι δὲν δύνανται ἐπὶ Ρωσικοῦ ἐδάφους νὰ μετέρχωνται τὸ ἐμπόριον τῶν θυγατέρων των, διὰ τὰ χαρέμια τῆς Τουρκίας, τῆς Περσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, — ἐμπόριον, ὅπερ εἶνε ἐλεύθεροι νὰ ἐνεργῶσιν ἐν Τραπεζοῦντι καὶ ἐφ' ἁπάσης τῆς ἀκτῆς.

Ἐπειδὴ ἡ περικυκλοῦσα τὴν πόλιν ταύτην χώρα ὑπῆρξεν ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν διηνεκὲς πεδίον μαχῶν καὶ ἡ ὁδὸς ὁρδῶν καὶ νικηφόρων ἢ νενικημένων στρατιῶν, εὑρίσκεται ἐν αὐτῇ ἡ μεγαλειοτέρα ποικιλία φυλῶν διατηρουσῶν ἐνίοτε τὴν ἀρχαϊκὴν αὐτῶν πρωτοτυπίαν. Τοιοῦτοι εἶνε οἱ κάτοικοι τῶν νέων συνοικιῶν, τῶν καλουμένων κωμῶν τοῦ Κρόμ. Ὁ λαὸς οὗτος λέγεται, ὅτι κατάγεται ἐκ τῶν ἀποχωρισθέντων καὶ πλανηθέντων Ἑλλήνων, ἐκ τῶν μυρίων τοῦ Ξενοφῶντος κατὰ τὴν περίφημον κάθοδον. Κατόπιν ἐγένοντο χριστιανοί, εἶτα δὲ ἐδέησε ν' ἀσπασθῶσι τὸν ἰσλαμισμόν, ἵνα ἀποφύγωσι τὸν διωγμόν. Ἐκράτησαν ὅμως ἐν τῷ κρυπτῷ τὴν πίστιν των, καὶ τοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν ὁμολογήσωσι δημοσίᾳ, εἰμὴ μόνον κατὰ τὰ μέσα τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος.

Τὸ βιλαέτιον τῆς Τραπεζοῦντος εἶνε ἡ ἕδρα στρατιωτικοῦ σώματος. Ὡς ἐν πᾶσι τοῖς βιλαετίοις, ὑφίσταται ἐνταῦθα βαλῆς, ἤτοι γενικὸς διοικητής. Ἐν ἑκάστῳ σαντζακίῳ ὑφίσταται ἀνὰ εἷς μουτεσαρίφης, δηλαδὴ διοικητής. Τὰ καζάς, ἐπαρχίαι, διοικοῦνται ὑπὸ καϊμακαμῶν καὶ αἱ κῶμαι ὑπὸ μουδυρῶν. Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἔχει τρεῖς περιφερείας, διοικουμένας ὑπὸ ἀρχιεπισκόπων μονίμων. Ὁ Ἀρμενοκαθολικὸς ἐπίσκοπος διοικεῖ θρησκευτικῶς ἅπαντας τοὺς Ἀρμενίους τῆς περιφερείας του, τοὺς ἐσκορπισμένους ἀνὰ τὸ βιλαέτιον. Οὗτος ἔχει κρυφίαν πολιτικὴν ἀποστολὴν νὰ ἐκπληρώσῃ ἣν δὲν

---

1 Διαμέρισμα διὰ τοὺς ἄνδρας.
2 Διαμέρισμα διὰ τὰς γυναῖκας.

1 Φύρεμα ἐγχώριον.

1 Μακαδαμικὴ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἐφευρέτου της Μακ-Ἀδαμ.

ἔχουσιν οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι. Οἱ ἱερομόναχοι Φραγκισκανοί, ἔχουσι τρεῖς ἐκκλησίας, ὁ δὲ ἡγούμενος αὐτῶν ἔχει τὴν ἕδραν του ἐν Τραπεζοῦντι.

Ἡ ἀξιολογωτέρα ἐν αὐτῇ ὑπηρεσία εἶνε ἡ τελωνιακή, καθ' ὅσον ἡ Τραπεζοῦς εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν πόλις τῆς διαμετακομίσεως. Τὰ τελωνεῖα διαιροῦνται εἰς δύο τμήματα. Τὸ πρῶτον εἶνε τὸ ἐν ᾧ εἰσπράττονται τὰ τέλη τῆς ἐγχωρίου καταναλώσεως, τὸ δ' ἕτερον εἶνε τὸ τῆς διὰ τὴν Περσίαν διαμετακομίσεως. Τὰ δύο ταῦτα τμήματα εἶνε ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς μόνου Ναζίρ, ἑδρεύοντος ἐν Τραπεζοῦντι καὶ διευθύνοντος συγχρόνως καὶ τὰ τελωνεῖα τῆς Ἐρζερούμ. Τὰ τέλη εἶνε 8 % ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ 1 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς.

Ἡ διὰ τὴν Περσίαν διαμετακόμισις εἶνε ἀτελής, καὶ ἐνεργεῖται ἀφοῦ τελεσθῶσιν οἱ ἀπαιτούμενοι τύποι, δηλαδή: τὸ ζύγισμα, ἡ ἐπαλήθευσις, ἡ ἀναγνώρισις, καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἔκδοσις τῶν τεσκερέδων (ἀδειῶν καὶ διαβατηρίων) τῆς διαβάσεως τῶν ἐμπορεύμάτων μέχρι τῶν συνόρων τῆς Περσίας.

Ἐπειδὴ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Τουρκίας εὑρίσκονται ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει, παρ' ἅπαντας τοὺς μόχθους τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν Ἀγκὸπ πασᾶ (Ἀρμενίου, οὗ τὸ ἐπίθετον ἦτο Ἀγκοπιάν), οἱ ὑπάλληλοι ὑπηρετοῦσιν ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους (ἀπὸ ἓξ μέχρι δεκαπέντε) χωρὶς νὰ λαμβάνωσι τοὺς μισθούς των, καὶ συνεπῶς εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ ἐξοικονομῶνται, ὅπως δύνανται, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι τῆς πείνης, δι' ὃ καὶ μεταχειρίζονται ἄπειρα ὅσα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον δεξιὰ τεχνάσματα, ἵνα παρακωλύσωσιν ἢ διευκολύνωσι τὴν δίοδον τῶν ἐμπορευμάτων, ἀναλόγως πάντοτε τῆς ἀνάγκης τῆς στιγμῆς.[1]

Παρ' ὅλην τὴν παραλυσίαν ταύτην τῆς ὑπηρεσίας, οἱ ἔμποροι εὑρίσκουσι συμφορώτερον νὰ μεταφέρωσι τὰ ἐμπορεύματά των διὰ μέσου Τραπεζοῦντος ἢ διὰ τοῦ Καυκάσου, ὅπου ἡ διαμετακόμισις ὑποβάλλεται εἰς βαρέα τέλη, καὶ ὅπου, ἂν πιστεύσῃ τις τοὺς διὰ Ταυρίδα καὶ Τεχεὰν ἐπιβάτας, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ρωσικοῦ τελωνείου εἶνε Ἀρμένιοι (πάντοτε αὐτοί!) καὶ πόρρῳ ἀπέχουσι νὰ εἶνε εὐπροσήγοροι, ὡς οἱ εὐάριθμοι ἐν αὐτοῖς ὑπάλληλοι Ρῶσοι.

Οἱ πεπειραμένοι Εὐρωπαῖοι, ἀποστέλλουσι τὰ βαρέα ἐμπορεύματα ἐπὶ φορτηγῶν ἁμαξῶν καὶ ἐπὶ καμήλων μεταφερουσῶν αὐτὰ ἐκ Τραπεζοῦντος μέχρι Περσίας, συνοδεύουσι δὲ τὰ ἐλαφρότερα φορτόνοντες αὐτὰ ἐπὶ ἀτμοπλοίων μέχρι Βατοὺμ καὶ ἐκεῖθεν μέχρι Τυφλίδος καὶ Βακοῦ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὁπόθεν ἐπιβιβάζονται ἐπὶ ἀτμοπλοίου καὶ διέρχονται τὴν Κασπίαν, ἵνα φθάσωσιν εἰς τὴν Περσικὴν ἀκτήν. Πᾶν ὅ,τι διηγούμεθα ἐνταῦθα θὰ φανῇ παράδοξον εἰς τοὺς μὴ ζήσαντας ἐν ταῖς χώραις αὐταῖς, ἐν αἷς τὸ ἄκρον ἄωτον τοῦ πολιτισμοῦ συνορεύει μετὰ τῶν ἔξεων τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐβασίλευεν ὁ μέγας Δαρεῖος.

Οὕτω συμβαίνει ὥστε ἡ Τραπεζοῦς νὰ εἶνε ὁ λιμὴν τῆς Περσίας παρ' ὅλην τὴν ἀπόστασιν, ἥτις εὑρίσκεται μεταξύ των χάρις εἰς τὸ εὔωνον τῶν ἡμερομισθίων τῶν ὁδηγῶν τῶν Κιρβανίων, καὶ τῆς ἀφθονίας τῶν ὑποζυγίων.

Αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ βιλαέτιον τῆς Τραπεζοῦντος παράγει 300,000 χιλιόγραμμα κριθῆς, ἴσον ποσὸν βρώμης, 3,500,000 χιλιόγρ. ἀραβοσίτου. Ἀνατρέφει 50,000 ἵππων καὶ ἡμιόνων, 40,000 βοῶν καὶ ἀγελάδων, καὶ 800,000 προβάτων καὶ αἰγῶν. Εἶνε πασιφανὲς συνεπῶς, ὅτι δὲν στεροῦνται οἱ κάτοικοί του ζωοτροφιῶν καὶ φορτηγῶν ζώων. Τὰ ἀχανῆ δάση, ἅτινα σκεπάζουσι τὸ βιλαέτιον καὶ τὰ παρακείμενα ὄρη, καθιστῶσι τὸ κλῖμα ὑγρότατον ἀλλὰ κατάλληλον, ὅπως ἀναπτυχθῇ ἐν αὐτῷ θαλερὰ βλάστησις.

Τὸ Χολὰ-δὰγ ἔχει 8,180 ποδῶν ὕψος. Καὶ ἐκ τῶν Ποντικῶν ὀρέων δώδεκα ὅλοι ποταμοὶ πηγάζουσι καὶ ἀρδεύουσιν ἀφθόνως τὸ βιλαέτιον ὁλόκληρον: Ὁ Σεχὰτ-Γερμὰλ (ὁ ἀρχαῖος Ἶρις) ἔχων τρεῖς ἐκβολὰς πλευσίμους, ὁ Θερμώδων παρὰ τῷ ὁποίῳ κατῴκουν αἱ Ἀμαζόνες· ὁ Καρσὰν-θάϊ, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Βορὼκ δὰγ (6,100 ποδ.) καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τὴν Τρέμπολιν (Τρίπολιν) μετὰ ροῦν οὐχὶ καλῶς ἐγνωσμένον, ὡς ἐκ τῶν ἀπροσίτων φαράγγων ὑφ' ὧν περιστοιχίζεται. Κατὰ τὴν τῆξιν τῶν χιόνων οἱ ποταμοὶ οὗτοι καθίστανται ὁρμητικώτατοι. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ δύο λίμναι.

Καὶ ὅμως ἡ μεγάλη αὕτη ἀφθονία τῶν ὑδάτων δὲν χρησιμοποιεῖται. Οὔτε πριονιστήρια ὑπάρχουσιν οὐδαμοῦ, οὔτε μύλοι, οὔτε ἐργοστάσια. Ἐντὸς τῶν παρθένων σχεδὸν δασῶν τῆς χώρας ταύτης, φύονται αἱ λεμονέαι, αἱ ἐλαῖαι, ὑπάρχουσι δὲ καὶ δρῦς, καὶ καστανέαι, αἱ καρύαι, αἱ πτελέαι, ἡ φηγός, ὁ πύξος, ἡ πίτυς (πεῦκος), ἡ ἐλάτη, ἡ σφένδαμνος κτλ. Ὁ φαῦνος (εἶδος πεταλούδας) εὑρίσκεται κατὰ μυριάδας ἐν αὐτοῖς. Αἱ μέλανες ἄρκτοι ἀφθονοῦσιν· ὑπερμέγεθες καὶ ὡραῖον δέρμα ἄρκτου πωλεῖται ἀντὶ 23 περίπου δραχμῶν. Ἀναρίθμητοι ἐπίσης εἶνε οἱ λύκοι, οἱ σύαγροι, αἱ δορκάδες, αἱ ἔλαφοι, οἱ τέκτονες (σκίουροι), οἱ αἴλουροι, οἱ λαγωοί, οἱ ἀετοί, οἱ γῦπες, αἱ ἄγριαι νῆσσαι, οἱ σκολόπακες, οἱ ὄρτυγες, αἱ πέρδικες καὶ πλεῖστα ἄλλα ζῶα καὶ πτηνά. Τὰ δάση εἶνε μεστὰ μηκώνων, λεπτοκαρυῶν καὶ παντὸς εἴδους ὀπωρικῶν. Τὰ δὲ θηράματα εἶνε νοστιμώτατα καὶ εὔοσμα, τρεφόμενα τόσον καλῶς.

Ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων προϊόντων, ἅτινα ἐξάγει τὸ βιλαέτιον, εἶνε τὰ λεπτοκάρυα, ἅτινα μεταχειρίζονται ἐν Γαλλίᾳ διὰ τὴν κατασκευὴν ἀρωμάτων, ἐλαίων καὶ σάπωνος. Ἡ ἄμπελος, καίτοι ἐπιδιδοῦσα, εἶνε ἥκιστα καλλιεργημένη, ὡς ἐν πάσαις ταῖς μουσουλμανικαῖς χώραις. Ἡ φυλλοξήρα εἶνε πάντῃ ἄγνωστος ἐνταῦθα.

Ἐπὶ τῶν Ποντικῶν ὀρέων ἀριθμοῦνται 120 μεταλλεῖα, καὶ ὅμως πολὺ εἰσέτι ἀπέχουσι τὰ ὄρη ταῦτα τοῦ νὰ εἶνε ἐντελῶς ἐξηρευνημένα. Τὸ βιλαέτιον ἔχει 21 μεταλλεῖα μολύβδου ἀργυρούχου, 34 χαλκοῦ καὶ μολύβδου, 2 μαγνησίου, 10 σιδήρου καὶ 2 γαιάνθρακος. Καὶ τοῦτο μόνον ἐν τῷ σαντζακίῳ τῆς Τραπεζοῦντος. Ὑπάρχουσιν εἰσέτι 38 μεταλλεῖα μολύβδου καὶ 1 μαγνησίου ἐν τῷ σαντζακίῳ τοῦ Γουμνὲ χανὲ καὶ τοῦ Δζαμὶκ. Οὐδὲν ἐκ τῶν μεταλλείων τούτων ἐκμεταλλεύονται ἐπὶ τοῦ παρόντος. Κατ' ἔτος ἑταιρίαι ζητοῦσι καὶ ἀποκτῶσι τὴν ἄδειαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ἀλλὰ πόρρω ἀπέχει ἡ γραπτὴ τῆς πραγματικῆς ἀδείας. Μόνα τὰ μεταλλεῖα τοῦ Γουμνὲ χανὲ πρόκειται τώρα νὰ ἐκμεταλλευθῶσιν ὑπό τινος Εὐρωπαϊκῆς ἑταιρίας, ἥτις καὶ ἤρξατο ἤδη τῶν προκαταρκτικῶν ἔργων. Ἡ μόνη *μακαδαμικὴ* ὁδός, καίτοι ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει, ἐκ Τραπεζοῦντος εἰς τὴν Περσίαν, πλουτίζει σύμπασαν τὴν χώραν, διότι 630,000 δέματα διέρχονται δι' αὐτῆς ἐτησίως ὑπὸ καμήλων ἢ ἡμιόνων ἢ ὑπὸ βοηλάτων ἁμαξῶν μετακομιζόμενα. Τὸ πᾶν διατελεῖ ὡς ἐπὶ Δαρείου. Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ ἰδίοις ὄμμασι τὸν βίον τῶν ἀρχαίων ἀπαράλλακτον καὶ ἐν ταῖς ἐλαχίσταις λεπτομερείαις, ἂς περιηγήθη τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν Περσίαν.

Συμπεραίνοντες θὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις καὶ περὶ τῆς Κερασοῦντος, ἧς τὰ περίχωρα εἶνε θελκτικὰ καὶ τὸ κυριώτερον προϊὸν τὰ λεπτοκάρυα. Εὐτυχῶς ὁ καρπὸς οὗτος δὲν στοιχίζει ἄλλο εἰμὴ μόνον τὰ ἔξοδα τῆς συγκομιδῆς του. Οἱ κάτοικοι τῶν ὁμόρων κωμῶν ἐπιδίδονται εἰς εἶδός τι ἐμπορίου εὐχεροῦς καὶ τὰ μάλα προσοδοφόρου. Ἀπάγουσι τὰς γυναῖκας. Οἱ ἐλιγμοὶ τῶν ὀχθῶν εἶνε εὔθετοι διὰ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις καὶ διὰ τὴν ἐπιβίβασιν τῶν παρθένων ἐπὶ τῶν πλοίων, ἅτινα ἀκτοπλοοῦσι μέχρι Κωνσταντινουπόλεως ποιοῦντα ἐμπορικὰς συναλλαγὰς τοῦ εἴδους τούτου πανταχοῦ, ὅπου ὑπάρχει ζήτησις, καὶ ταὐτοχρόνως λαθρεμπόριον οὐκ εὐκαταφρόνητον ἅλατος καὶ καπνοῦ. Κλέπτουσιν εἰσέτι τὰς γυναῖκας, ἐν ὑπερμεσοῦντι δεκάτῳ ἑνάτῳ αἰῶνι, ὡς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πάριδος, τοῦ Κύρου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ τὰς πωλοῦσι, ποῦ; Ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ!

Εἰς δύο χιλιαμέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Κερασοῦντος ὑπάρχει ἡ νῆσος Ἀρετιὰς Κερασοῦν-Ἀδασὶ καλουμένη, ἐφ' ἧς αἱ δύο Ἀμαζόνες βασίλισσαι Ἀτρέρη καὶ Ἀντιόπη ἤγειραν τέμενος εἰς τὸν Ἄρην. Τὸ τέμενος ἐγένετο ἄφαντον καθ' ὅσον μεθ' ὅλας τὰς ἀνασκαφὰς ἀδυνατοῦσι νὰ ἀνεύρωσι τὰ ἴχνη του.

Αἱ χώραι αὗται, ἰδίως δὲ τὸ βελαέτιον τῆς Τραπεζοῦντος, ὑστεροῦσιν ἐπὶ τοσοῦτον εὐκολιῶν διὰ περιηγήσεις, ὥστε οὐδεὶς ταξειδεύει ἐν αὐταῖς χάριν ἐκδρομῆς. Ἐν Συρίᾳ, ἐν Παλαιστίνῃ, ἐν Μεσοποταμίᾳ μέχρι Βαγδατίου ὑπάρχουσι διερμηνεῖς, οἵτινες διοργανίζουσι Κερβάνια, καὶ μοῦρκοι (ὀνηλάται) εἰθισμένοι νὰ πηγνύωσι σκηνάς, νὰ φορτόνωσι καὶ ἐκφορτόνωσι τὰ ὑποζύγια. Ἐν τῷ βιλαετίῳ τῆς Τραπεζοῦντος οὐδεμία τοιαύτη εὐκολία ὑπάρχει χάριν τῶν περιηγητῶν. Πρέπει νὰ γεννηθῇ τις ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀνθέξῃ εἰς ταξειδιον ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ της· διότι οὐδὲν ἄλλο ἄτυλον θὰ εὕρῃ ἐκτὸς τῶν δένδρων καὶ τῶν βράχων ἢ ξυλίνων τινῶν παραπηγμάτων μεστῶν ἐκ παρασίτων ζωϋφίων. Οἱ ἐν Περσίᾳ ἐγκατεστημένοι ἔμποροι διέρχονται διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου· οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν εἶνε Ἄγγλοι, οἵτινες δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ δείξωσι πρὸς τοὺς ἄλλους τὴν ὁδὸν τοῦ ἐμπορίου των, οὐ τὸ μονοπώλιον ἐπιθυμοῦσι νὰ κατέχωσιν καὶ αὐτοὶ μόνοι ἐφ' ὅσον δύνανται.

Φαίνεται ὅτι τὸ φάσμα τῆς φαρμακευτρίας Μηδείας ἐπηχεῖ εἰσέτι φίλτρα ἐπὶ τῶν κυμάτων τοῦ Εὐξείνου, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον ἐν τῷ πόντῳ τούτῳ τῷ τοσοῦτον ὡραίῳ ὑπὸ τὸν Ἥλιον τῆς ἀνατολῆς. Καὶ ὅμως ὁ Εὔξεινος κατέχει ἐπικαιροτάτην θέσιν μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, ἵνα καταστῇ ἡ λεωφόρος τοῦ πολιτισμοῦ, εἶνε δὲ ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι λαμπρὸν μέλλον τῷ προορίζεται ταχέως ἢ βραδέως. ναντα.

(Μεταφ. Α. Ἀμπάτη)

LUDIE PASKOF

[1] Πρέπει νὰ ἔχῃ ζήσῃ τις ἐν Ἀνατολῇ, ἵνα κατανοήσῃ, ὅτι κατὰ βάθος οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν εἶνε καταχρασταί.

ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΜΙΡΤΣΑ Κ. ΡΩΣΣΕΤΗ

Υἱὸς τοῦ μεγάλου ρωμούνου πατριώτου, τοῦ λαοφιλοῦς Κωνσταντίνου Ρωσέττη ὁ Mircea ἐγεννήθη τῇ 16 Ἰανουαρίου τοῦ 1850, ἐπεδίωσε δὲ ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν. Τροχὸς ἁμάξης διελθὼν ἐπὶ τοῦ στήθους του, καθ' ἣν ἐποχὴν ἦτο μόλις τετράετης, ὑπέσκαψε τὴν ὑγείαν του καὶ τῷ ἐπέφερε πρόωρον θάνατον. Τὰς σπουδάς του ἐποίησεν ἐν Παρισίοις, ἔνθα κατέσχε ἀγαπητὸς καὶ ἐξετιμήθη διὰ τὴν ρητορικήν του ἰδίως δεινότητα, ὁμιλήσας τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ θάνατου τοῦ Michelet. Καίτοι πάσχων, καὶ ὑπὸ ἀμειλίκτου κατατρυχόμενος νόσου, εἰργάζετο ἀκαταπαύστως. Ἔγραψεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ρωμουνιστί, πρὸς τούτοις δὲ γαλλιστὶ καὶ ἰταλιστί. Τὰ ἔργα αὐτοῦ: αἱ κοινωνικαὶ μελέται καὶ τὰ διηγήματα προδίδουσι πνεῦμα φιλοσοφικὸν καὶ τάσεις φιλελευθέρους, ἀποκνέουσιν ὅμως ἰδίως τὸ γλυκὺ τῆς τρυφερᾶς του καρδίας ἄρωμα.

Ο ΓΕΡΩ - ΡΑΔΟΣ

Φυσικὸν εἶνε ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀγαπᾷ. Πολὺ ἢ ὀλίγον, κρυφίως ἢ φανερῶς, μὲ περισσοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν σταθερότητα, ἐν ἢ πολλὰ ὄντα, τοῦτο εἶνε ἀδιάφορον, ἀρκεῖ ὅτι ἕκαστος ἀγαπᾷ. Ὁ ἄνθρωπος περικλείει ἐν ἑαυτῷ ποσότητά τινα στοργῆς μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν, ἥτις αὐξάνει μὲν ἢ ἐλαττοῦται, οὐδέποτ' ὅμως ἐκλείπει παντελῶς. Ἡ ποσότης αὕτη, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν, παρενοχλεῖ ἡμᾶς μέχρις ὅτου τὴν καταναλώσωμεν, στρέφοντές αὐτὴν πρὸς ἐν ὃν οἱονδήποτε, ὅσον καὶ ἂν ἤθελε φανῇ τοῦτο ἀνάξιον τῆς ἡμετέρας στοργῆς.

Ἡ ἀγάπη ἥτις γεννᾷ τὴν εὐτυχίαν μας, ἡ ἀγάπη ἥτις εἶνε τὸ θέλγητρον τῆς ζωῆς μας, ἥτις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον κρείττονα, ἥτις τὸν ἀνεγείρει, τὸν ἀνυψοῖ, ἡ ἀγάπη εἶνε πολλάκις τὸ αἴτιον τῶν πικροτέρων βασάνων, τῶν φοβερωτέρων παθημάτων, τῶν ἐπιπονωτέρων συναισθημάτων ἡμῶν. Μὴ τῇ καταλογίζωμεν τὴν ἀνησυχίαν, τὰς φροντίδας, τὸν τρόμον, δεινά, ὧν πολλάκις γίνεται πρόξενος. Μὴ τῇ ἀποδίδωμεν τὰ δάκρυα, ἅτινα ἐξ αἰτίας αὐτῆς χύνομεν, τὰς κραυγάς, τοὺς στεναγμούς, οὓς ἐκβάλλει τὸ στῆθος ἡμῶν· οὐδὲν οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ τῇ ἀποδώσωμεν, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἠθέλομεν πάσχῃ.

Μὴ μᾶς ἀποτυφλώσῃ ὁ πόνος, μὴ μᾶς ἐξαπατήσῃ ἡ δυστυχία· ἂς κλαύσωμεν, ἀλλ' ἂς εὐλογῶμεν τὴν ἀγάπην· μὴ λησμονῶμεν δέ, ὅτι εὐτυχία ἄνευ πόνων δὲν ὑπάρχει καὶ ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις οὐδέποτε πάσχει, δὲν αἰσθάνεται, δὲν ἀγαπᾷ, δὲν ζῇ.

Πολὺ εἶχεν ἀγαπήσῃ, πολλὰ εἶχεν ὑποφέρῃ, καὶ πολὺ εἶχε κλαύσῃ ὁ γέρω-Ράδος.

Παῖς ἀπώλεσε τοὺς γονεῖς, ὀλίγον ὕστερον ἀπώλεσε τὴν καλὴν γραῖαν, ἥτις τὸν ἀνέθρεψε καὶ ἥτις διὰ τῶν θωπειῶν της εἶχε προσπαθήσῃ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Νυμφευθεὶς ἐν ἡλικίᾳ 21 ἢ 22 ἐτῶν ἔστρεψε πρὸς τὴν σύζυγόν του ὅλην του τὴν ἀγάπην: ἡ ἄπονος μοῖρα τὸν ἔπληξεν ὅμως καὶ πάλιν σκληρῶς... Ἡ Σάφτα ἀπεβίωσεν ἐντὸς τοῦ ἔτους καὶ ὁ Ράδος ἔμεινε πάλιν μόνος!

Ὁ γέρω-Ράδος ἦτο σχεδὸν τρελλὸς μετὰ τὸν θάνατον τῆς νέας καὶ ἀγαπητῆς του συζύγου· δὲν ἔτρωγε πλέον, δὲν ἐκοιμᾶτο, δὲν ἐπρόφερε λέξιν· οὔτε νὰ κλαύσῃ ἠδύνατο, οὔτε νὰ στενάξῃ· ἡ πλήρης ἔρωτος, θερμή, πυριφλεγὴς ἐκείνη καρδία ἐφαίνετο ὡς νὰ εἶχεν ἀποψυχθῆ. Τὸ βλέμμα του, ἡ φωνή, αἱ κινήσεις, ὁ τρόπος τοῦ ζῆν, τὸ βάδισμά του μετεβλήθησαν ἐξ ὁλοκλήρου, ὡς νὰ μὴ ἦτο πλέον ὁ αὐτός.

Παρετήρει, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπεν, οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν ἀτενεῖς, ἔτρεχε μᾶλλον ἢ ἐβάδιζεν· οὐδέποτ' ἀπέστρεφε τὴν κεφαλήν, διήρχετο πλησίον τῶν γνωρίμων του χωρὶς νὰ βλέπῃ αὐτούς, ἢ βλέπων τοὺς ἀπέφευγεν. Ὅταν τὸν ἐπλησίαζέ τις, ὅπως τὸν χαιρετήσῃ καὶ τὸν ἐρωτήσῃ πῶς εἶνε, τί κάμνει, ποῦ τρέχει, ἀπήντα βραχέως διὰ μιᾶς ἢ δύο λέξεων, ἐβιάζετο νὰ τελειώσῃ, ἤθελε νὰ μείνῃ μόνος. Πρᾶγμα παράδοξον! Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὁ τόσον αἰσθηματίας, ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠσθάνετο. Εἴς ὅ,τι τῷ ἔλεγον, ἔμενεν ἀδιάφορος· οὐδὲν ἐξ ὅσων ἔβλεπεν ἢ ἤκουεν τὸν συνεκίνει πλέον, οὐδὲν ἔθιγε τὴν καρδίαν του· εἶχεν ἐγκαταλείψῃ τοὺς φίλους, ἔζη μόνος, ἀπεμακρύνετο τῆς ἐπιδεικνυομένης αὐτῷ ἀγάπης.

Πολλοὶ μῆνες, πολλὰ ἔτη παρῆλθον, μέχρις ὅτου ὁ γέρω-Ράδος συνέλθῃ, καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἠξεύρω ἂν εἶχεν ἀναλάβῃ ἐντελῶς, διότι εἰς τὸ χωρίον ἔλεγον, ὅτι τοῦ *ἔλειπε μία βίδα*, ὅτι δὲν ἦτο εἰς τὰ καλά του, ὅτι ἔπασχεν, ὅτι ἦτο σεληνιασμένος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. Ἀληθὲς ἐν τούτοις ἦτο, ὅτι τὸ βλέμμα του εἶχέ τι τὸ παράδοξον καὶ οἱ τρόποι του τὸ ἰδιόρρυθμον. Ὁτὲ μὲν τὸν κατελάμβανε θορυβώδης γέλως, ὁτὲ δὲ ἔκλαιεν ὡς παιδίον, ἐνῷ οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀφορμὴ δυναμένη νὰ τῷ προξενήσῃ κλαυθμοὺς ἢ γέλωτα· ἄλλοτε πάλιν ἔμενε σύννους, σύρων καὶ δάκνων τὸν μύστακά του, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸν ἐκριζώσῃ, νὰ τὸν φάγῃ. Μόλις ἐπέραινε τὴν ἐργασίαν του ἐγίνετο ἄφαντος· δὲν ἔδιδε πλέον σημεῖα ζωῆς· οὔτε εἰς τὸν χορόν, οὔτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὔτε εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον ἤρχετο· ἔμενεν εἰς τὸν σταῦλον κλεισμένος μὲ τὸν *Ψαρόν*.

Ὁ γέρω-Ράδος ἠγάπα τὸν Ψαρὸν του μέχρι παραφορᾶς, εἰργάζετο ὡς δέκα διὰ νὰ τὸν τρέφῃ, καὶ ἀληθῶς, εἰς οὐδὲν τὸν ἐχρησιμοποίει! τὸν ἐθώπευε, τῷ ὡμίλει, τὸν ὡδήγει εἰς περίπατον, ὡς νὰ ἦτο ὁ Ψαρὸς παιδίον ἢ ὂν δυνάμενον νὰ ἐννοήσῃ αὐτόν. Τοῦ γέρω-Ράδου δὲ ἡ μεγαλητέρα χαρὰ ἦτο νὰ ἀκούῃ τὸν Ψαρόν του ἐπαινούμενον. Τότε μόνον ἐφαίνετο συγκινούμενος.

— Τί λαμπρὸν βάδισμα ἔχει ὁ Ψαρός!

— Μπάρμπα-Ράδο, τί γενναῖος, τί θηρίον εἶνε ὁ Ψαρός σου!

— Μωρὲ ἄλογο! Οὔτε δέκα μίλια μακρυά, οὔτε 'ς τοὺς σταύλους τῶν κυρίων εὑρίσκεις ὅμοιο.

Ὅταν ἤκουε ταῦτα ὁ γέρω-Ράδος ἐγίνετο νεώτερος· μειδίαμα διήνοιγε τὰ χείλη του, ἐκαμάρωνεν, οἱ ὀφθαλμοί του ἤστραπτον, ἔχαιρε καὶ τέλος ἄφινε τὸν μύσταά του κάπως ἥσυχον. Τὸ ἑσπέρας μετὰ τὴν ἐργασίαν, ὅταν ἐπέστρεφε πλησίον τοῦ Ψαροῦ, πόσον θερμῶς, μὲ τί ἀγάπην τὸν ἐθώπευε, πόσα τῷ ἔλεγε καὶ μετὰ πόσης γλυκύτητος τῷ ὡμίλει!

Ὁ γέρω-Ράδος, καίτοι ἦτο καλὸς ἐργάτης, μόλις ἐκέρδιζε τὰ πρὸς τό ζῆν· εἰργάζετο δι' ἄλλον, ὅστις ἐθεώρει πολὺ πρόσφορον, πολὺ δίκαιον, πολὺ ὀρθὸν νὰ παχύνηται ἐκ τοῦ ξένου ἱδρῶτος. Πολλάκις ἔτρωγεν ὁ γέρω-Ράδος ξηρὰν *μπομπόταν* διὰ νὰ ἀγοράζῃ κριθάρι εἰς τὸν Ψαρόν· δὲν παρεπονεῖτο ὅμως καὶ ἤθελε προτιμήσῃ μᾶλλον ν' ἀποθάνῃ δεκάκις τῆς πείνης ἢ νὰ πωλήσῃ αὐτόν.

Ἐπανειλημμένως, ὅταν μάλιστα ὁ σανὸς ἐγίνετο ἀκριβώτερος, ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸν γέρω-Ράδον ἀγορασταί. Ὁτὲ μὲν ὁ ἐπιστάτης τοῦ κυρίου, ἄλλοτε ὁ ἔπαρχος ἢ ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ κτήματος καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες καραδοκοῦσι τὴν κατάλληλον στιγμήν, ὅπως ἐπιπέσωσι κατὰ τῆς λείας των, ἤλπιζον ν' ἀποκτήσωσι τὸν ἵππον τοῦ γέρω-Ράδου, νὰ τὸν ἀγοράσωσι χάρισμα! Ἀλλ' οὗτος ὠργίζετο, ἐγίνετο ἐκτὸς ἑαυτοῦ! Δὲν ἦτο ἔμπορος ἵππων, δὲν εἶχε τὸν Ψαρὸν πρὸς πώλησιν. Τί τοῖς ἔκαμε τὸ ἀλογάκι του, τί ἔσφαλε, μήπως ἔπταιε ἐκεῖνο διὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ σανοῦ· πῶς τὸν ἐξελάμβανον αὐτόν; δὲν εἶχε καρδίαν Ρωμούνου; δὲν ἦτο χριστιανός; πῶς; ν' ἀποχωρισθῇ τοῦ Ψαροῦ δ' ὀλίγα εἰκοσάφραγκα; Οὔτε νεκρὸν θὰ τὸν ἔδιδεν, οὔτε νεκρόν.

Ὁ γέρω-Ράδος ὄχι μόνον δὲν θὰ ἐπώλει τὸν ἵππον του ἀπέναντι ὅλου τοῦ χρυσίου τοῦ κόσμου, ἀλλ' οὔτε ἐπέτρεπέ ποτε νὰ ἐγγίσῃ ἄλλος τὸν Ψαρόν· οὐδέποτε τὸν εἶχε δανείσῃ καὶ ἤθελε προτιμήσῃ μᾶλλον νὰ ἔλθῃ εἰς ρῆξιν μὲ ὅλον τὸ χωρίον, ἢ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ξένον νὰ τὸν ἱππεύσῃ.

Ἐσπέραν τινά, παρῆλθον ἔκτοτε ἀρκετὰ ἔτη, γείτων τις προτιθέμενος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν, τοῦ ἐζήτησε μετ' ἐπιμονῆς τὸν Ψαρόν, διὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃ ἡ νὺξ καθ' ὁδόν.

Ὁ γέρω Ράδος ὅμως ἔμεινεν ἀκλόνητος.

— Ὄχι, ὄχι, δὲν τὸν δίδω τὸν Ψαρόν, δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸν δώσω.

— Δὲν σοῦ ζητῶ τὸ ἄλογο διὰ νὰ κάμω περίπατον· ἠξεύρεις ὅτι ὁ Γεώργός μου ἔχει δύο 'μέραις 'σ τὸ κρεββάτι καὶ ὁ ἰατρός, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ ξέρῃ πολλὰ γράμματα λέγει, ὅτι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τοῦ δώσω σήμερα τὰ ἰατρικά, ποῦ ἐσημείωσε 'ς αὐτὸ τὸ χαρτί.

Ὁ γέρω-Ράδος δὲν ἀπήντησεν, ἠγέρθη, μετέβη εἰς τὸν σταῦλον, ἔλαβε τὸν Ψαρόν, ἵππευσε καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις τοῦ ἐζήτησε τὸν ἵππον:

— Δός μου, γείτονα, τὸ χαρτί, πηγαίνω ἐγὼ νὰ σοῦ φέρω τὰ ἰατρικὰ ποῦ σοῦ χρειάζονται.

Ἡ πρὸς τὸν ἵππον ἀγάπη τοῦ γέροντος χωρικοῦ ἔβαινεν αὐξανομένη. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περισσότερον ἐθώπευε καὶ περιεποιεῖτο τὸν Ψαρόν! τῷ ὡμίλει ἀκατάπαυστα ὡς νὰ τὸν ἐνόει οὗτος, ὁ δὲ Ψαρός, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δεν ἐφαίνετο ἀδιάφορος εἰς ὅσα τοῦ ἔκαμνε ἢ τοῦ ἔλεγε ὁ γέρω-Ράδος. Μόλις ἤκουε τὸν ἀγαπητόν του κύριον ἐρχόμενον, ἔτεινε τὰ ὦτα, ἐκίνει τὴν οὐράν, ἐχρεμέτιζεν, ὅταν δὲ συνέβαινε ν' ἀργοπορήσῃ, πρὸ τοῦ κατωφλίου τοῦ σταύλου ἱστάμενος ἐδείκνυε τὴν ἀνυπομονησίαν τύπτων τὸ ἔδαφος μέχρι θραύσεως τῶν σανίδων καὶ χρεματίζων ζωηρότερον.

* * *

Ἀπό τινος χρόνου ὁ γέρω-Ράδος φαίνεται κάπως στενοχωρημένος πλησίον τοῦ Ψαροῦ. Δὲν τῷ ὁμιλεῖ πλέον, δὲν ἀστείζεται, μένει ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐν τῷ σταύλῳ χωρὶς νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν, ἢ στενάζει καὶ ἐν τοῖς στεναγμοῖς του ἀκούεται λέγων:

— Ψαρέ μου, καϋμένε Ψαρέ.

Ὁ γέρω Ράδος ἐντρέπεται τώρα ὁσάκις ὁ Ψαρὸς τὸν προσβλέπει, ἀποφεύγει τὸ ἐκφραστικόν του βλέμμα· φαίνεται ὅτι κάτι τοῦ κρύπτει. Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου μάλιστα ὁ γέρω-Ράδος ἔγεινε βαρυθυμότερος, μελαγχολικώτερος, σωπηλότερος· δὲν παραπονεῖται μὲν διότι οὐδέποτε ἔπραξε τοῦτο, ἀλλ' ἤρχισε νὰ σύρῃ, νὰ δάκνῃ τὸν μύστακά του, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν δάκρυ ρέον ἐπὶ τοῦ ἐρρυτιδωμένου ἐκείνου προσώπου, παρὰ τὸν λευκὸν ὡς ἡ χιὼν μύστακα, πίπτει ἐπὶ τῶν τραχέων, ἀπεζηραμένων χειρῶν του, ἐπὶ τοῦ ἀποσκληρυνθέντος δέρματος τοῦ στήθους καὶ δεικνύει ὑμῖν πόσον ὁ γέρω-Ράδος ὑποφέρει.

Διατί, ἀρά γε, εἶνε ὁ γέρω-Ράδος τόσον ἀνήσυχος; διατί πάσχει, τί φοβεῖται, τί τὸν τρομάζει; Ποῖον δυστύχημα ἠμπορεῖ ἀκόμη νὰ τοῦ συμβῇ; δὲν ἔμεινε μόνος ἐν τῷ κόσμῳ; ἐκεῖνοι οὓς τόσον εἶχεν ἀγαπήσῃ, ἐκεῖνοι, δι' οὓς καὶ τὴν ψυχὴν ἠδύνατο νὰ πωλήσῃ, μὴ δὲν εἶχον ἀπέλθῃ πάντες πρὸ πολλοῦ; μήπως δὲν ἀπέφυγεν ἔκτοτε, μετὰ τῆς μεγαλητέρας φροντίδος, νὰ συνδέσῃ φιλίαν πρὸς τοὺς πλησίον αὐτοῦ βιοῦντας; δὲν ἀπέφυγεν ὅσους ἐγνώριζε καὶ μάλιστα ἐκείνους, οὓς ἐφοβεῖτο μὴ ἀγαπήσῃ; μήπως ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς δυστυχοῦς Σάφτας δὲν ἔζησε μόνος, ὡς εἶχεν ὁρκισθῆ νὰ πράξῃ, ὑπ' οὐδενὸς ἀγαπώμενος, οὐδένα ἀγαπῶν;

Ἀλλὰ μήπως εἶνε ὁ πρὸς τὴν Τουρκίαν πόλεμος, ὅστις προξενεῖ τὴν ἀνησυχίαν, τὸν τρόμον, καθιστᾷ δὲ μελαγχολικὸν καὶ ἐμβάλλει εἰς σκέψεις τὸν γέρω-Ράδον; Εἶνε γνήσιος Ρωμοῦνος βεβαίως, εἰς τὸ χωρίον ὅμως λέγουσιν, ὅτι ζῇ δι' ἑαυτὸν μόνον· ἄλλως τε, οὔτε υἱούς, οὔτε ἀδελφοὺς ἢ φίλους ἔχει εἰς τὸν στρατόν, ὅπως τρέμῃ δι' αὐτούς· εἶνε νεκρὸς ἐν μέσῳ ζώντων. Οὐδὲν τὸν συνδέει πρὸς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτόν· δὲν ἀγαπᾷ καὶ ἴσως οὔτε γνωρίζει τινὰ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀπῆλθον τοῦ χωρίου, ἵνα προτείνωσι γενναῖον στῆθος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

* * *

Πρό τινων ἡμερῶν ὁ γέρω-Ράδος ἐγερθεὶς μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἔδωκεν εἰς τὸν Ψαρὸν τροφήν, τὸν ἐπότισε, τὸν ἐξέστρωσε, τῷ ἐμαύρισε τὰς ὁπλάς, περιέπλεξεν εἰς τὴν οὐρὰν καὶ τὸν τράχηλον ἐρυθρὰς ταινίας, τὸν ἐθώπευσε θλιβερῶς, τὸν ἠσπάσθη μετ' οἴκτου καὶ τὸν παρετήρησεν ἐπὶ μακρόν, μὲ καρδίαν πλήρη πόνου χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Φαίνεται, ὅτι τῷ εἶχεν ὁμιλήσει προηγουμένως ἢ ὁ Ψαρὸς εἶχε μαντεύσῃ τοὺς λογισμούς του, διότι ἦτο ἐπίσης μελαγχολικός, μαύρη ἦτο ἡ ψυχή του, δὲν ἐχρεμέτισεν ὅτε ὁ γέρω-Ράδος εἰσῆλθεν εἰς τὸν σταῦλον, δὲν ἤγγισε τὸν σανὸν τῆς φάτνης καὶ μόλις ἐγεύθη τῆς κριθῆς, ἣν τῷ εἶχε κομίσῃ ὁ κύριός του.

Ὁ γέρω-Ράδος λαβὼν μετ' ὀλίγον τὸν Ψαρὸν ἐκ τοῦ σταύλου, ἠκολούθησε τὴν μεγάλην ὁδόν, ἥτις φέρει εἰς τὴν πόλιν· ἔβαινεν ἀργά, μετὰ δυσκολίας, οἱ πόδες του ἦσαν ναρκωμένοι, μόλις ἐπροχώρουν καίτοι κινούμενοι. Ὁ γέρω-Ράδος βαίνων ἔσυρε τὸν Ψαρὸν ἐκ τοῦ χαλινοῦ· οὗτος ἐξέτεινε τὸν λαιμόν, ἡ κεφαλὴ ἔκλινε πρὸς τὰ κάτω, τὰ ὦτα καὶ ἡ οὐρὰ ἐκρέμαντο· τόσον εὐκίνητος. Ζωηρὸς ἄλλοτε, μόλις ἐκινεῖτο ἤδη, μόλις ἠκολούθει τὸν γέροντα φίλον, ὅστις ἐξηκολούθει νὰ τὸν σύρῃ.

Ἅμα ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν ὁ γέρω-Ράδος, εἰσῆλθεν ἐντὸς μεγάλης τινὸς αὐλῆς, πλήρους ἀνθρώπων, ἔδεσε τὸν Ψαρὸν εἰς τινα δοκόν, ἐπλησίασεν ἕνα τῶν ἐκεῖ ἱσταμένων στρατιωτῶν, τῷ ἐψιθύρισεν ὀλίγας λέξεις καὶ ἐμβῆκε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν τῷ βάθει οἰκίαν.

Ὅτε ὁ γέρω-Ράδος ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ τὸ Νομαρχεῖον, μὲ νεκρὸν μᾶλλον ἢ μὲ ζῶντα ὡμοίαζεν· ἔτρεμεν ὡς ὑπὸ πυρετοῦ κατεχόμενος, τὸ αἷμά του εἶχε πήξει εἰς τὰς φλέβας, τὸ βλέμμα του ἦτο φοβερόν, ἐφαίνετο ζαλισμένος, ἐνεὸς οἱ πόδες του ἔμενον ἀκίνητοι καὶ μὲ τὴν δεξιὰν ἔτριβε συνεχῶς τὸν λαιμόν, ὡς νὰ τὸν ἔπνιγέ τι. Εἰς τὴν ἀριστερὰν ἐκράτει ἔγγραφά τινα, τὰ ὁποῖα συνέστρεφε, συνέσφιγγε μὲ τοὺς μακροὺς καὶ ἰσχυροὺς δακτύλους του. Ἐπλησίασε τὸν Ψαρόν, ἔλαβε τὴν κεφαλήν του εἰς τὰς χεῖράς του, τὸν προσέβλεψεν ἐπὶ μακρὸν μετὰ συντετριμμένης καρδίας, τὸν κατεφίλησε καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως χωρὶς οὐδ' ἅπαξ νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλήν, ἵνα ἴδῃ πῶς τὸν ἐκάλει ὁ Ψαρός!

Ἐπιστρέψας εἰς τὸ χωρίον ὁ γέρω-Ράδος ἐπορεύθη εὐθὺς εἰς τὸν σταῦλον. Μόλις ἠδυνήθη ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, τόσον ἔτρεμε, τόσον ἔπαλλεν ἡ καρδία του, τόσον ἦτο καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ ψυχικοῦ πόνου· ἐρρίφθη κατὰ γῆς ἐπὶ τῆς ἐκ δύο σανίδων κατεσκευασμένης κλίνης καὶ ἔμεινεν οὕτω ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀκίνητος, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους, ὁτὲ μὲν ἐπὶ τῶν εἰς τὸ ἔδαφος ἐγκεχαραγμένων ὁπλῶν τοῦ Ψαροῦ, ἐπὶ τῆς πλήρους σανοῦ φάτνης ἢ τῆς περιεχούσης τὴν κριθὴν σκάφης, ὁτὲ δὲ προσέβλεπε τὸ δοχεῖον, ὅπερ μετεχειρίζετο, ὁσάκις ἐποτίζε τὸν ἵππον του, ἢ τὰ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ σταύλου ἀνηρτημένα πέταλα· ἄλλοτε πάλιν τὸ ἐπίβλημα τοῦ Ψαροῦ, τὸ ξυστρί, τὴν ψήκτραν, τὸ ἐφίππιον, τὸ κατὰ γῆς ἄχυρον ἐφ' οὗ εἶχε κατακλιθῆ ὁ Ψαρός. Παρετήρει τὰ πάντα χωρὶς οὐδένα νὰ ἐκβάλῃ στεναγμόν, χωρὶς νὰ χύσῃ δάκρυα καὶ ἐφαίνετο μᾶλλον ζαλισμένος ἢ πάσχων...

Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὅτε οἱ χωρικοὶ ἐπιστρέφουσι μὲ τὰ ζῶά των ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, καὶ ἄλλος μὲν ὁδηγεῖ τοὺς βοῦς του, τὰς ἀγελάδας, ἄλλος δὲ τὰ πρόβατα ἢ τοὺς ἵπους, ὁ γέρω-Ράδος ἦτο ἀκόμη ἐν τῷ σταύλῳ ἀκίνητος, προσκεκολλημένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Εἶχον ἤδη διέλθῃ νέοι, παιδία, κοράσια, ἄλλα μὲν κραυγάζοντα ἢ ᾄδοντα, ἄλλα κροτοῦντα μὲ τὸ μαστίγιον καὶ ἐκριζοῦντα τὰ φύλλα ἢ ψάλλοντα μὲ τὸν αὐλόν· ὁ γέρω-Ράδος ὅμως οὐδὲν εἶχεν ἀκούσῃ.

Ἰδοὺ ἔρχονται οἱ βόες τοῦ μπάρμπα Μαρίνου μὲ τοὺς βαρεῖς κώδωνας· ἰδοὺ ἡ παρδαλὴ ἀγελὰς τῆς Κατερίνας, ἰδοὺ αἱ αἶγες τοῦ Πέτρου, τὰ πρόβατα τοῦ Ματθαίου, ἰδοὺ ὁ ὡραῖος ταῦρος τοῦ Βασίλη, βαδίζει ἀργά, ὑπερήφανος, μυκᾶται, κρατεῖ ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, καὶ προτείνων τὸ σθεναρόν του στῆθος μετὰ περιφρονήσεως βλέπει τὰ δυστυχῆ μικρὰ βῴδια τοῦ Μήτσου· ἰδοὺ ὁ πῶλος τοῦ Κωνσταντῆ· ἰδοὺ ὁ *Κόκκινος* τοῦ Μπάντεα, ὅστις ἔρχεται χρεμετίζων ζωηρῶς.

Ὁ γέρω-Ράδος ἀνασκιρτᾷ, κρατεῖ τὴν ἀναπνοήν του, τείνει τὸ οὖς... ὄχι, ὄχι, δὲν εἶναι ὁ Ψαρός! Ρῖγος διατρέχει τὸ σῶμα τοῦ γέρω-Ράδου, κύπτει τὸ μέτωπον, φαίνεται ὅτι συνέρχεται, τὸ πνεῦμά του διεγείρεται, λαμβάνει τὴν κεφαλὴν ἀνὰ χεῖρας, κρύπτει τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα τὸν ἔπνιγον ἀναβλύζουσι.... ρέουσι ποταμηδόν· ὁ γέρω-Ράδος κλαίει ὡς παιδίον.

— Ψαρέ... Ψαρέ μου, ὤ! δυστυχῆ μου Ψαρέ, συγχώρησέ με, συγχώρησέ με...

* * *

Ἀναγνώστα, ἂν γνωρίζῃς τὸ παλληκάρι, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἱππεύσῃ τὸν Ψαρόν, ἵνα πορευθῇ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος, παρακάλεσέ το νὰ μὴ τύπτῃ, ἀλλὰ νὰ περιποιῆται, νὰ θωπεύῃ τὸν Ψαρὸν καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ τὸν δυστυχῆ Γέρω-Ράδον.

(Ἐκ τοῦ Ρουμωνικοῦ ὑπὸ Α. Χ. Δ.)

MIRCEA C. ROSETTI

ΧΩΡΙΣ ΦΤΕΡΑ

(Μίμησις)

Τῆς πονεμένης νειότης μου, χρυσόφτερό μου ἀηδόνι
Ἔρχου σιμά μου νὰ πετᾷς,
Ὅταν τὸ νοῦ μου ἀπελπισιὰ βαρειὰ βαρειὰ πλακόνῃ
Μονάχο μὴ μ' ἀπαραιτᾷς.

Ἔρχου σιμά μου καὶ θὰ βρῇς ὁλάκαιρη τὴν πλάση
Μέσ' 'ς τὴ θερμή μου ἀγκαλιὰ
Καὶ τ' ἀγεράκι θὰ αἰσθανθῇς κρυφὰ ν' ἀναγαλλιάσῃ
Μέσ' 'ς τὰ χρυσᾶ σου τὰ μαλλιά.

Μά, ὠμέ! τῆς νειότης μου τ' ἀγαπημένο ἀηδόνι
Εἴν' κορασιά, δειλή, δειλή
Κι' ἂ ν' ἔχῃ ὄψι ἀγγελική, φτερούγια δὲν ἀπλόνει,
Οὔτε πετᾷ σὰν τὸ πουλί.

Καὶ ὅταν βγαίνῃ σ' ταῖς βραγιαῖς νὰ μάσῃ τ' ἄσπρα φούλια,
Σὰ νύφη γιὰ νὰ στολισῇ,
Ἢ νὰ χωρτάσῃ τὴν πνοὴ ποῦ χύνουνε τὰ γιούλια
Κι' ὡς κρίνο νὰ δροσολουσῇ,

Ἐλεύθερη, ὤ! δὲν πετᾷ ψηλὰ μὲ τὰ φτερά της·
Μὰ χαμηλὰ πατεῖ 'ς τὴ γῆ.
Καὶ γι' ἀτυχιά μου ἡ μάννα της «ποῦ πάντα εἶνε σιμά της»
Μακρυὰ ἀπὸ ἐμὲ τὴν ὁδηγεῖ.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΦΡΑΝΤΣΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1720

ΥΠΟ ΓΙΡΜΙΣΕΚΙΖ ΤΣΕΛΕΜΠΗ ΜΕΧΜΕΤ ΕΦΕΝΤΗ

(ἐξ ἀνεκδότου Τουρκικοῦ πρωτοτύπου)

(Συνέχεια)

Αἱ Βερσαλλίαι.—Οἱ κῆποι τὰ ἀναβρυτήρια καὶ αἱ δεξαμεναί.

Τὸ πουρνὸν ἐλθὼν ὁ ἐπιτηρητὴς τοῦ Βερσάλε, καὶ ἄλλοι θέλοντες καὶ ἐπίτροποι, μᾶς εἶπαν:

— Ὁρίσετε εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Μπακτσέ.

Καὶ μᾶς ἤφεραν ἕνα κοτζί[1] νόστιμον, μὲ δύο τροχούς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαίνει ὁ Ρῆγας ὅταν περιπατῇ εἰς τὸν Μπακτσέν, καὶ τὸ τραβοῦν πέσσαρες ἄνθρωποι· καὶ πρῶτον μᾶς ἐπῆγαν εἰς ἕνα μέρος, ὁποῦ ἦτον ὡς ξεχωριστὴ μία δουμπράβα[2] μὲ δένδρα ἀραδιασμένα, καὶ τὸ ὕψος ἰσόμετρα· καὶ ἀναμεταξὺ εἰς τὰ δένδρα ἦσαν σοκάκια ἀντικρύζοντα ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, καὶ εἰς κάθε ἀντικρυσμα τῶν σοκακίων ἦτον ἕνα χαβοῦζι, καὶ σαδιρβάνι[3], καὶ εἰς κάθε σαδιρβάνι εἶχαν κατασκευασμένα μιᾶς λογῆς ζῶα, ὁποῦ ἔβγαινε νερὸ ἀπὸ τὸ στόμα τους.

Καὶ εἰς ὅλην τὴν δουμπραβαν ἐκείνην ἦσαν σαδιρβάνια 39, τὰ ὁποῖα τὰ ἔκαμαν κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Χουμαγιοῦν ναμέ, ἔχοντες διήγησιν τοῦ κάθε σαδιρβανιοῦ εἰς πινακίδα γραμμένην, καὶ ξεχωριστὰ εἰς μάρμαρον τῶν προυντζίνων ζώων σκαμμένην.

Ἔπειτα ἐπήγαμεν εἰς ἕνα μέρος καὶ εἴδαμεν τριανταδύο στύλους μαρμαρένιους, καὶ ἐπάνω τους τριανταδύο καμάραις, καὶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ κύθε καμάραν εἶχαν ἀπὸ ἕνα φεβαρέν, ὁποῦ ἐτίναζε νερὸν ἴσια μὲ τὸ μεγάλον δάκτυλον τοῦ χερίου.

Μετὰ ταῦτα ἤλθαμεν εἰς ἕνα μεγάλο χαβοῦζι, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸ μέσον 235 φεβαρέδες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ τρίτον μέρος ἀνέβαινεν πολλὰ ὑψηλά, τὸ δὲ ἄλλο τρίτον μέρος πλέον χαμηλότερα, καὶ τὸ ἄλλο τρίτον ἀκόμη κατώτερα· ἦσαν ὅμως ὅλα μὲ μεγάλον σταθμὸν καὶ τέχνην, καὶ ἐφαίνετο ἕνα πρᾶγμα ἐξαίσιον· οἱ λουλέδες[1] τῶν φεβαρέδων ἦσαν χοντροὶ ὡσὰν τὸ μέγα δάκτυλον.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἤλθαμεν εἰς ἄλλο χαβοῦζι, ὁποῦ ὁλόγυρά του ἦσαν δύο στάσεις κάγκελλα ἀπὸ σομακί[2] μάρμαρον, κατασκευασμένα πολλὰ ὡραιότατα, καὶ εἰς τὰ δύο μέρη εἶχαν κτισμένα ἀπὸ μάρμαρα πολλῶν λογιῶν, δυὸ κιόσκια· οἱ δὲ φεβαρέδες του ἀνέβαιναν πολλὰ ὑψηλά, ὁποῦ φοβερωτέρους δὲν εἴδαμεν, καὶ μὲ τὸ νὰ ἐβγαίνουν ἐξ αὐτῶν τὰ νερὰ μὲ πολλὴν ὁρμήν, κάμνουν καμάραν.

Ἔπειτα ἤλθαμεν εἰς ἕνα χαβοῦζι μεγάλον, καὶ πλατὺ ὡς τόσον, ὁποῦ χωροῦν κάμποσα καίκια πέντε τζιφτιῶν[3], εἰς τὸ ὁποῖον χύνονται ἑξῆντα φεβαρέδες ἀραδιασμένοι εἰς δυὸ ἀράδες, χοντρότεροι ἀπὸ τὸν μεγάλον δάκτυλον τοῦ χεριοῦ, καὶ ὅταν τρέχῃ τὸ νερόν, θαρρεῖ τινας πῶς βλέπει ἑξῆντα κυπαρίσσια ἀσημένια. Καὶ εἰς τὰ τρία μέρη τοῦ χαβουζίου, ἦσαν φτιασμένα τρία σαδιρβάνια, ἀπὸ δέκα πέντε φεβαρέδες τὸ καθ' ἕνα, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶνε ἴσιοι ὡσὰν τοὺς ἄλλους φεβαρέδες, ἀλλ' ἐβγάζουν τὰ νερὰ ὡσὰν τὰ χαβαὶ φυσέκια[4] ἐν ταύτῳ, καὶ ὁ καθ' ἕνας κλίνει τὸ νερὸν του εἰς ἕνα μέρος.

Ὕστερον ἤλθομεν εἰς ἄλλο χαβοῦζι μεγάλον ὁποῦ τὸ σαδιρβάνι ὁποῦ εἶχεν εἰς τὴν μέσην του, ἦτον ἴσα μὲ ἕνα κιόσκι, καὶ ὁλόγυρα τοῦ σαδιρβανίου ἦσαν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ζῶα γλυπτά, θαυμασίως κατασκευασμένα ἀπὸ τοῦντζι,[5] τὰ ὁποῖα ἦσαν βαλμένα μὲ μεγάλην ἐπιτηδειότητα καὶ λογαριασμόν, ὁποῦ βέβαια ἔξω ἀπορεῖ καθ' ἕνας βλέποντάς τα· θαμπόνουν καὶ τὰ μάτια του.

Τοιαῦτα χαβούζια μᾶς ἔδειξεν· ἀποῦ τὸ καθ' ἕνα εἶχε διαφόρους τέχνας, καὶ εἰς ἄλλους μπακτζέδες τοιαῦτα δὲν εἶνε· τὰ δὲ νερὰ αὐτῶν τῶν χαβουζίων γίνονται ἕνα ποτάμι, καὶ περιπατοῦν μέσα καίκια.

Πτηνοτροφεῖα καὶ κτηνοτροφεῖα.

Τὸ περιπτερον. — Παίγνια διὰ τοῦ ὕδατος.

Εἰς δὲ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ μπακτζὲ εἶνε ἕνα σεράγιον, ὁποῦ ὀνομάζεται τεργιατούμ (;) τὸ ὁποῖον διὰ νὰ τὸ θεωρήσωμεν ἐπήγαμεν τὴν ἄλλην ἡμέραν μὲ ἕνα καίκι ταῦ Ρηγὸς σκεπασμένον ἀπ' ἐπάνω· καὶ μὲ τὸ ποτάμι ἐπήγαμεν ἕως εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἄκρης τοῦ μπακτζέ· καὶ ἐκεῖ ηὕραμεν σεράγιον καὶ περιβόλιον πολλὰ ὡραιότατον. Καὶ ὄντας τὰ κτίρια τῆς Φράντζας τρίπατα καὶ τετράπατα, αὐτὸ μόνον τὸ ἔκαμαν μονόπατον· τοῦ ὁποίου καὶ τὸ περιβόλι εἶνε πολλὰ ὡραιότατον, μὲ λογιῶν λογιῶν σαδιρβάνια καὶ φισκιέδες, ὁποῦ τὰ θαυμάζεται τινας. Τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ τὰ ἐθεωρήσαμεν ὅλα, ἐπήγαμεν πάλιν μὲ τὸ καίκι εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ μπακτζέ.

Καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ τέλος τοῦ ποταμοῦ ηὕραμεν ἄλλο σεράγιον, καὶ ἐβγήκαμεν νὰ τὸ ἰδοῦμεν. Καὶ εἰς αὐτὸ ἔφτιασαν τόπους διὰ διάφορα πουλία καὶ διάφορα ζῶα τετράποδα, ἔχοντες κιόσκια πέτρινα καὶ ἐμπρός του τόπον καὶ μεϊνδάνι, καὶ εἰς τὴν μέσην χαβοῦζι, καὶ σαδιρβάνι περιτειχισμένον ὁλόγυρα· καὶ εἰς ὅλην τὴν μέσην τοῦ σεραγίου ἕνα ὑψηλὸν κιόσκι, καὶ εἰς τὰ δύο μέρη πέντε ἐξ ὁδάδες περαστικοὺς ἀπὸ τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλον, κατασκευασμένους μὲ πολλὴν τέχνην καὶ ψιλολογίαν, καὶ ζωγραφισμένους μὲ διάφορους τεχνικὰς ἱστορίας. Οἱ ὁποῖοι ὁδάδες καὶ τὸ κιόσκι τόσον ἦσαν μὲ ψιλὴν τέχνην, ὁποῦ ἐπερνοῦσαν τοὺς Ἰνδικοὺς μπεσταχτάδες,[1] καὶ μὲ πολυέζοδαις συρματένιαις στρώσαις στρωμένοι καὶ στολισμένοι.

Καὶ ὅταν κάθωνται εἰς τὸ Κιόσκι ἄνθρωποι, φαίνονται ὅλα τὰ ζῶα καὶ τετράποδα χωριστά, χωριστά· διὰ τὴν ὥραν δὲ τότε δὲν ἦσαν τόσον πολλά, ἄλλαις φοραῖς ὅμως

1 Κοτζί.=Χειράμαξα.
2 Δουμπράβα =
3 Σαδιρβάνι.=Ἀναβρυτήριον.

1 Λουλέδες.=Σωλῆνες.
2 Σομακί.=Μίγμα.
3 Τζιφτιῶν.=Διζύγων κωπῶν.
4 Χαβαὶ φυσέκια.=Ἐκπυρσοκροτιστικοὶ πύραυλοι.
5 Τοῦντζι.=Ὀρείχαλκος.

1 Μποστακτάδες.=

ἦσαν πολλά, καὶ αἱ ἱστορίαις τους στέκονται ἱστορημέναι εἰς τὸ αὐτὸ Κιόσκι.

Ἀπὸ δὲ τὸ Κιόσκι ἕως εἰς τὸν τόπον τῶν τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν, εἶνε καλδιρίμ[1], καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰς πέτρας τοῦ καλδιριμίου ἀναρίθμητοι φεβαρέδες μικροὶ καὶ ὅταν πηγαίνουν πολλοὶ νὰ ἰδοῦν τὰ ζῶα, ἀφίνουν κρυφίως τὰ νερά, καὶ πετοῦνται ἀπὸ τὸ καλδιρίμι οἱ φεβαρέδες, καὶ ἔτζι συγχύζονται οἱ θεαταί, καὶ δὲν ἠξεύρουν ποῦ νὰ φύγουν. Μάλιστα καὶ ἡμεῖς ὄντες εἰς τὸ Κιόσκι, ἐστείλαμεν μὲ τρόπον τοὺς ἀνθρώπους μας νὰ ἰδοῦν τὰ ζῶα καὶ ἑρπετά, καὶ ἀφίνοντες τὰ νερά, ἐκάμαμεν μέγαλον σεργιάνι.[2]

Τὸ Μαρλύ.—Δενδροστοιχίαι καὶ σκιάδες. Ἔκστασις τοῦ Ἐλτζῆ.

Παρομοίως εἴδομεν καὶ ἄλλα πολλὰ τεχνικὰ καὶ ἀξιοθέατα πράγματα, τῇ δὲ ἐπαύριον ἐπήγαμεν εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος, καὶ ἐθεωρήσαμεν τὸ σεράγιον, ὁποῦ ὀνομάζεται Μαρλύ. Καὶ τοῦ περιβολίου τὸ κάλλος καὶ τὴν ὡραιότητα δὲν τὴν εἶδα εἰς ἄλλα. Καὶ βέβαια τὰ τόσα δένδρα, ὁποῦ εἶνε ἐκεῖ φυτευμένα μὲ τάξιν καὶ ἁρμονίαν, ἀλλοῦ δὲν θέλει εἶνε· ἀπὸ τὰ ὁποῖα δένδρα τὰ ὑψηλότερα τὰ ἔχουν περασμένα ἕνα εἰς τὸ ἄλλο ἴσια, χωρὶς νὰ εἶνε φύλλα ἢ κλωνάρια παραπάνω, ἢ παρακάτω, καὶ θαρρεῖς πῶς εἶνε ὅλα ἕνα, καὶ πῶς ἔγειναν καμάρα ἀπὸ τὴν ἄκραν τῶν δένδρων ἕως εἰς τὸ τέλος· εἰς τόσον ὁποῦ καὶ ἂν βρέξῃ δὲν ἔχεις ἀνάγκην ἀπὸ τὴν βροχήν.

— Μάλιστα ἀπὸ τὰ δένδρα αὐτὰ ἔκαμαν ὁδάδες μὲ τένδαις καὶ μὲ πόρταις, καὶ λογιῶν λογιῶν καθὼς ἠθέλησαν ἐμεταχειρίσθησαν τὰ δένδρα αὐτὰ μὲ τόσην τέχνην καὶ ἐπιτηδειότητα, ὁποῦ εἰς τὸν ὕπνον του ἂν τὰ ἰδῇ τινάς, θέλει εὐφρανθῇ μεγάλην χαράν.

Τὰ ὁποῖα θεωρῶντας ἐνθυμήθηκα τὸ ἀγέτι[3] ὁποῦ λέγει, «ἐλ δουνιὰ πίζιν οὐλμούμιν, βὲ τζένετουχ κιάφερ».[4]

Ἔξω ἀπὸ αὐτὰ ἄντικρυ εἰς τὸ σεράγι αὐτὸ ἦτον ἕνα χαβοῦζι, καὶ εἰς τὸ πλάγι τοῦ χαβουζίου ἦτον μία ἴσια καὶ ὑψηλὴ σκάλα ἀπὸ ἄσπρα μαρμαρένια σκαλοπάτια, ὁποῦ ἠμποροῦν δέκα ἄνθρωποι ἕνας πλάγι τοῦ ἄλλου ν' ἀνέβουν· τὸ δὲ ὕψος της ἦτον ἑβδομῆντα δύο σκαλοπάτια, καὶ εἰς κάθε ἕνα εἶχεν ἀπὸ ἕνα φεβαρέν, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ὕψους της ἦσαν φεβαρέδες ἀραδιασμένοι, καὶ ἀφίνοντες τὰ νερὰ μὲ τέχνην γεωμετρικήν, τόσον εὔμορφα τρέχουν, ὁποῦ φαίνονται εἰς τὰ μάτια τοῦ ἀνθρώτου, ὅτι εἶνε ἕνα πρᾶγμα ἀπὸ κρύσταλλον, ἡ ὁποία καὶ ἐξήγησιν δὲν ἔχει.

Εἶδα ἄλλην μίαν σκάλαν μὲ εἰκοσιπέντε σκαλοπάτια, καὶ μὲ φεβαρέδες, ὁποῦ ὅταν ἀφίνουν τὰ νερά τους, μὲ το νὰ ἐβγαίνουν μὲ μεγάλην ὁρμήν, γίνεται ὅλο ἕνας ἀφρός, καὶ φαίνεται καὶ αὐτὴ ἄλλης λογῆς.

Παρέκει εἴδομεν ἕνα σαδιρβάνι, ὁποῦ ἔχει ἐπάνωθεν ταβάνι, καὶ ἐπάνω εἰς τὸ ταβάνι τὸυ εἶνε ἕνα εἴδωλον καθιστόν, καὶ ὅταν ἀφήσουν τὰ νερά, τρέχουν ἀπὸ τὸ εἴδωλον, καὶ ἀπὸ τὸ ταβάνι, καὶ περικυκλόνουν τὸ σαδιρβάνι τόσον, ὁποῦ γίνεται ὅλον κλεισμένον ἀπὸ τὰ νερά, καὶ φαίνεται ὡς ἕνα τεπὲ-τζαμισί. Καὶ αὐτὸ ὅμοιόν του δὲν ἔχει.

Τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα.—Ἡ ἔκστασις τοῦ κήπου.

Πρὸς τούτοις εἶνε ἀκόμη πολλὰ χαβούζια καὶ σαδιρβάνια, ὁποῦ ταῖρι δὲν ἔχουν. Ὁ δὲ ρηθεὶς μεγάλος μπακτζῆς μὲ τὸ νὰ ἔπεσεν ὀλίγον εἰς τόπον ὑψηλόν, τόσον ἐβάλθησαν εἰς κάθε λογῆς τέχναις τὰ νερὰ ὁποῦ τρέχουν, καὶ τόσος βιὸς ἐξωδιάσθη εἰς αὐτά, ὁποῦ λογαριασμὸν δὲν ἔχει.

Καὶ ἐν πρώτοις ἐχρειάσθησαν νὰ πάρουν νερὸν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Σέν, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νὰ εἶνε χαμηλότερος 150 πήχεις, ἔκαμαν κάθε λογῆς πονηρευμέναις τέχναις, ὁποῦ δύσκολα ἠμπορεῖ νὰ ταῖς καταλάβῃ ἄνθρωπος.

Διὰ νὰ ἀνεβάσουν ἐπάνω τὸ νερὸν τούτου τοῦ ποταμοῦ, ἐσφάλισαν τὸ ποτάμι καὶ ἔκαμαν δώδεκα μέγαλα τζάρκια,[2] ὁποῦ γυρίζουν μὲ τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἰς κάθε τζάρκι ἔβαλαν μίαν τουλούμπαν, καὶ ἀραδιάσαν πέντε ἀράδες κιούγκια[3] εἰς τὸ ὕψος ὀρθά, διὰ νὰ ἀναβαίνῃ ἐπάνω τὸ νερόν, ὁποῦ συνάζεται μὲ ταῖς τουλούμπαις. Τὰ ὁποῖα κιούγκια εἶνε σιδερένια καὶ χονδρὰ ὡς τὴν μέσην τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὑψηλὰ εἰς τὸ τέλος τῶν κιουγκιῶν ἔφτιασαν ἕνα χαζνὲ[4] μεγάλον διὰ νὰ συνάζεται εἰς αὐτὸν τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ ἀναβαίνῃ μὲ ὁρμὴν ἐπάνω, ἔφτιασαν μπένδια[5] σιδερένια μὲ ἀλύσσους ἀπὸ τὸ ἕνα τζάρκι εἰς τὸ ἄλλο, ἕως εἰς τὴν ἄκρην. Καὶ γυρίζονται τὰ τζάρκια, κινοῦνται ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω τὰ σιδερένια μπέντια, καὶ μὲ τὴν κίνησιν αὐτῶν ἐμβαίνοντας τὸ νερὸν ἀπὸ ταῖς τουλούμπαις εἰς τὰ κιούγκια, ἀνεβαίνει εἰς τὸ ὕψος τῶν 150 πηχῶν, καὶ χύνεται εἰς τὸν χαζνέν, καὶ ἀπὸ αὐτὸν πάλιν μὲ ὅμοια κιούγκια πηγαίνει εἰς τὴν μεγάλην καμάραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐβάλαμεν τοὺς ἀνθρώπους μας, καὶ ἀνέβησαν μὲ σκάλαν 125 σκαλοπατίων.

Τοιαύτην τέχνην ἔκαμαν, ὁποῦ πρέπει νὰ τὴν ἰδῇ τινάς, καὶ νὰ τὴν διηγῆται, ἐπειδὴ δὲν ἄκουσα νὰ εἶνε παρόμοια τεχνικὰ κτίρια.

Αὐτοῦ τοῦ μπακτζέ, καὶ σεραγίου, καὶ χαβουζίων ἡ περιοχὴ εἶνε ἑπτὰ ὡρῶν διάστημα.

Τὰ ἀνάκτορα.—Ἡ διακόσμησις.—Τὸ θαυμάσιον ὡρολόγιον.

Ἀπὸ δὲ τὰ τέσσαρα αὐτὰ σεράγια, τὸ ἕνα τὸ μεγαλήτερον ἔχει ἕνα διβανχανέ, ὁ ὁποῖος ἔχει εἰς τὰ δύο μέρη τῶν τοίχων του καβανόζια[6] ἀπὸ σομακὶ μάρμαρον κατασκευασμένα μὲ τέχνην, καὶ ἀραδιασμένα, καὶ μεγάλα πουλία, ὁποῦ ὀνομάζονται καγιὰ κουσού·[1] εἰς δὲ τὸ τρίτον μέρος παράθυρα μεγάλα κατὰ τὸν μπακτζέν. Καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι οἱ καθρέπται δείχνουν τὸν διβανχανὲ ἄλλον τόσον. Οἱ δὲ ὁδάδες τούτου τοῦ σεραγίου τόσον τεχνικοὶ εἶνε, ὁποῦ δὲν ἠμπορεῖ ἄνθρωπος νὰ τοὺς διηγηθῇ· τὰ τειχιά τους εἶνε ὅλα μὲ πολύτιμα κεντητὰ σουρματένια κιλίμια στολισμένα.

Μάλιστα εἴδομεν εἰς αὐτοὺς καὶ δύο στρώσεις τοῦ Ρηγὸς πολλὰ πολυτίμους καὶ ἀξιοθαυμάστους.

Ἦτον καὶ ἕνα ὡρολόγιον μεγαλούτζικον κρεμασμένον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν κατασκευασμένον ἕνα πετεινόν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα διὰ νὰ κτυπήσῃ, ἀνοίγῃ ὁ πετεινὸς τὰ πτερά του, καὶ κουνῶντάς τα, ἀνοίγῃ τὸ στόμα του, καὶ φωνάζει τρεῖς φοραῖς ὡσὰν τὸν πετεινόν, καὶ εὐθὺς ἀνοίγονται δύο πόρται, καὶ ἐβγαίνει ἕνας μὲ ἀσημένιον καλκάνι[2] καὶ ἄλλος μὲ ἕνα τοποῦζι,[3] καὶ κτυπῶντες τὰ τέσσαρα κάρτα, πηγαίνουν, καὶ σφαλοῦν αἱ πόρται· ἔπειτα δὲ ἀνοίγει μία πόρτα, καὶ ἐβγαίνει ὁ Ρήγας καθεζόμενος εἰς μίαν καθέδραν, καὶ παρευθὺς ἀνοίγει ἄνωθεν καὶ ἄλλη πόρτα, καὶ ἐβγαίνει ἕνας ἄγγελος μὲ τὴν κορώναν τοῦ Ρηγὸς εἰς τὰς χεῖρας, βαστῶντάς την ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι τοῦ Ρηγὸς καὶ ὡσὰν νὰ ἀνατέλλῃ φῶς· τότε ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὰς μεγάλας ὥρας, καὶ πάλιν γυρίζουν ὅλα εἰς τὸν τόπον τους, καὶ σφαλοῦν αἱ πόρται.

Τόσα πράγματα καλὰ καὶ θαυμαστὰ εἴδομεν ὁποῦ μετρημὸν δὲν ἔχουν, καὶ κοντολογῆς τοιοῦτον σεράγιον λέγουν νὰ εἶνε αὐτό, ὁποῦ νὰ μὴν εἶνε εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ὅμοιόν του.

Οἱ Σταῦλοι.—Ὁ λόγος τῆς παλυτελείας των. Ἡ εὕρεσις τῶν ὑδάτων.—Ἐπάνοδος εἰς Παρισίους.

Ἄντικρυ εἰς τὸ σεράγιον ἔκτισαν δυὸ ἀχούρια, καὶ τὰ ὀνομάζουν τὸ ἕνα μεγάλον, καὶ το ἄλλο μικρόν, καὶ τὸ καθ' ἕνα ἔχει μπακτζέδες, καὶ ἀμπέλια, καὶ κάμπους καὶ ὁδάδες καλούς, ὁποῦ εἶνε ὡσὰν ἕνα σεράγιον· ὁ δὲ τόπος τῶν ἀτίων εἶνε ἀλλοιώτικος, ὁποῦ ποτὲ τοιοῦτον δὲν εἴδομεν· τὸ δὲ κτιρίον του εἶνε πέτρινον μὲ κουμπέδες, καὶ καμέραις, καὶ θαυμαστὴν τέχνην κατασκευασμένον.

Εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐβάσταξα καὶ εἶπα.

— Τί ἀνάγκη εἶνε τόση πολυέξοδος ἐπιμέλεια εἰς ἕνα ἀχοῦρι;

Ἀποκριθέντες δὲ μὲ εἶπον.

— Διὰ τοῦτο, ἔγινε ἔτζι, διὰ νὰ λέγουν, ὅτι πλέον μεγαλοπρεπέστερον εἶνε τὸ ἀχοῦρι τοῦ βασιλέως τῆς Φράντζας, παρὰ τὸ σεράγιον τοῦ Καίσαρος.

Εἴδομεν καὶ τοὺς δρόμους τῶν νερῶν ἐπάνω. Εἰς ἕνα ὑψηλὸν τόπον, ἔκαμαν ἕνα μεγάλον χαβοῦζι, εἰς τὸ ὁποῖον συνάζονται ὅλα τὰ νερά· ἔπειτα εἰς τὸ σεράγιον κοντὰ ἔκαμαν ἕνα μαγαζί, ὁποῦ εἶνε τὸ ὕψος ὑπὲρ τὰ 100 σκαλοπάτια, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸ ἕνα μεγάλο χαβοῦζι ἀπὸ χάλκωμα, καὶ μέσα εἰς τὸ χαβοῦζι εἶνε πέντε ἄνθρωποι χαλκωματένιοι, καὶ κιούγκια ἀραδιασμένα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μέσα ἐβγαίνει τὸ νερόν, καὶ γεμίζει τὸ χαβοῦζι. Καὶ ἀπὸ τὸ χαβοῦζι ἔκαμαν ὅλους τοὺς δρόμους τοῦ κάθε μέρους τοῦ μπακτζὲ καὶ χαβουζίου, καὶ τρέχει τὸ νερὸν εἰς αὐτά. Καὶ ἂν εὕρουν κανένα μασοῦρι νερὸν εἰς τὰ πέριξ, ἕως εἰς δέκα ἡμερῶν διάστημα, κάμνουν κάθε τρόπον νὰ τὸ φέρουν, καὶ τὸ ἑνώνουν μὲ τὰ εἰρημένα νερά.

Εἰς αὐτὰ δὲ τὰ ἀξιοθέατα θεάματα ἐκάμαμεν πέντε ἡμέρας, καὶ πάλιν ἐγυρίσαμεν καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ Παρίσι εἰς τὸ κονάκι μας.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

---

1 Καλδιρίμ.=Λιθόστρωτον.
2 Σεργιάνι.=Διασκέδασις.
3 Ῥητόν.
4 Ὁ κόσμος εἶνε ὅλων ἡμῶν καὶ ὁ παράδεισος τῶν ἀπίστων.

1 Τζαμὶ ἐπὶ λόφου.
2 Τζάρκια.=Τροχούς.
3 Κιούγκια.=Σωλῆνας.
4 Καζνὲς=Ἀποθήκη.
5 Μπένδια.=Ὑδραγωγεῖα.
6 Καβανόζια=Ὄνομα πηλίνων ἀγγείων.

1 Καγιὰ κουσού.=Ὄνομα πτηνῶν.
2 Καλκάνι.=Ἀσπίς.
3 Τοποῦζι.=Ῥόπαλον.

JULES CASE

Η ΠΑΛΗ

(Μυθιστορημάτιον)

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν.)

Ἀφοῦ διῆλθεν ἄγρυπνος ὁλόκληρον τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου, ἑνωρὶς τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς ὁ Ρυβιέ, παρουσιάσθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ Μορισέ, ἐν νεανικῇ ἐνδυμασίᾳ ἀποζούσῃ ἀρώματος, ἱεροβοτάνης, καὶ ἐσήμανεν. Ἡ θύρα ἠνεῴχθη ὑπὸ τῆς Ἀνδρεάδος, ἥτις ἦτο ἕτοιμος πρὸ εἴκοσι λεπτῶν τῆς ὥρας καὶ τὸν περιέμενε.

— Τίποτε παλαιὸν δὲν ἔχω ἐπάνω μου, τῷ εἶπεν ἅμα τὸν εἶδε. Τὸ φόρεμά μου, τὸ σκιάδι μου, τὰ χειρόκτιά μου, τὸ παρασόλι μου, καὶ αὐτὰ τὰ ὑποδήματά μου εἶνε ὅλα καινουργῆ.

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἀνύψωσεν ὀλίγον τὴν ἐσθῆτά της, ἵνα τῷ δείξῃ τοὺς δύο μικροὺς πόδας της.

Ἔφερε θερινὴν ἐνδυμασίαν, συνισταμένην ἐξ ἐσθῆτος κυανῆς μετὰ κιτρίνων ἀραβουργημάτων, πλατυγύρου ἀχυρίνου πετάσου καὶ ἀχυροχρόων χειριδῶν. Ἦτο ὡραία.

— Εἶσαι θελκτική, τῇ εἶπεν ὁ Ρυβιέ.

— Ἀλήθεια; τῷ ἀπεκρίθη ἐσοπτριζομένη.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τῆς Ἀνδρεάδος δὲν ἔπαυον νὰ τὴν θαυμάζωσι σιγῶντες. Ὁ δὲ Ρυβιέ, ἵνα κρύψῃ τοὺς ὑπὸ τῆς κατεχούσης αὐτὸν συγκινήσεως τρέμοντας δακτύλους του, ἐβύθισε τὰς χεῖρας ἐντὸς τῶν θυλακίων του.

— Ἐμπρός, ἂς πηγαίνωμεν, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς..... Σᾶς ἀφίνω ὑγείαν, γονεῖς μου· ἀναχωρῶ μετὰ τοῦ προσφιλοῦς μου Ρυβιέ.. καὶ δὲν θὰ σᾶς ἐπανίδω πλέον....

Τὸ ζεῦγος τῶν Μορισὲ τοὺς συνώδευσε μέχρι τῆς κλίμακος, μεθ' ὃ ἔστησαν εἰς τὸ παράθυρον, ἵνα τοὺς ἴδωσιν ἀπομακρυνομένους.

— Πόσον εἶμαι εὐτυχής, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς, πλησιάζουσα πρὸς τὸν Ρυβιέ.

— Καὶ ἐγώ, Ἀνδρεάς, εἶμαι εὐτυχής, ὑπέλαβεν οὗτος.

Αὕτη τὸν προσέβλεψε καὶ ἐμειδίασεν.

— Ποῦ ὑπάγωμέν; τὸν ἠρώτησε.

— Εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανόν, ἢ ἀλλαχοῦ, ἂν θέλῃς. Λέγε.

— Δὲν μὲ μέλει· ἀρκεῖ νὰ ὑπάγωμεν κάπου....

Κατῆλθον τὴν ὁδὸν Ἀμστελοδάμου ἀκολουθοῦντες τὸ πλῆθος, ὅπερ ἐπορεύετο ὡς αὐτοὶ εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανόν. Οὔτε μία νεφέλη δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ μία πλευρὰ τῆς ὁδοῦ ἦτο εἰσέτι ὑπὸ τὴν σκιάν, ἡ δὲ ἄλλη, ὡς καὶ τὰ κεκλεισμένα φύλλα τῶν παραθύρων τῶν οἰκιῶν, ἐφωτίζοντο ὑπὸ τοῦ λάμποντος ἡλίου.

— Διὰ τί εἶσαι εὐτυχής; τὴν ἠρώτησεν ὁ Ρυβιέ.

— Καὶ σεῖς;.... Διότι εἶσθε εὐτυχέστατος..... Ἡ χαρὰ φαίνεται ἐπὶ τοῦ προσώπου σας.

— Ἐγώ;...Διότι εἶσαι μαζύ μου, διότι εἶσαι θελκτική, καὶ διότι σὲ ἀγαπῶ πολύ...

— Καλὰ λοιπόν· αὐτοὶ εἶνε καὶ οἱ ἰδικοί μου λόγοι.

— Μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι θελκτικός.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐποίησε νεῦμα σημαῖνον ἐπίπληξιν καὶ τὸν παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν:

— Εἶσθε πολὺ ὡραῖος, καὶ τὸ γνωρίζετε, τῷ εἶπε. Καὶ προσέθηκε σκυθρωπάζουσα:

— Ἀναμφιβόλως. θὰ σᾶς τὸ εἴπον πολλάκις.....Σεῖς οἱ ἄνδρες, εἶσθε περισσότερον φιλάρεσκοι ἀπὸ τὰς γυναῖκας....

— Φιλάρεσκοι εἶνε οἱ θηλυπρεπεῖς.

— Σεῖς δὲν εἶσθε, ἀφοῦ δὲν τὸ γνωρίζετε.

Ὁ Ρυβιέ, ὅστις εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασίλειον τῶν ὀνειροπολήσεων, ἐφοβεῖτο μὴ ἐξυπνήσῃ καὶ ἀπολέσῃ τὸ ὄνειρόν του· διότι ὁ ἔρως τῆς Ἀνδρεάδος ἦτο ἁπλῆ εἰκασία εἰσέτι. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἡ εἰκασία του αὕτη δὲν εἶχεν ἀποδειχθῆ σφαλερά· ἀλλ' ὅρως καὶ δὲν εἶχε πεισθῆ ἀκόμη. Θὰ τὸ κατώρθονε ἄραγε μέχρι τῆς ἑσπέρας; Ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ, διότι ἄλλως ἐκινδύνευε ν' ἀπολέσῃ τὴν εὐκαιρίαν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως ἠρκέσθη νὰ ἐπιτηρῇ τὰ βλέμματά της καὶ νὰ θεωρῇ ὅ,τι αὕτη ἐθεώρει, ὡς εἰ ὁ ἔρως τῆς νεάνιδος ἐπρόκειτο ν' ἀποπτῇ ἐκεῖθεν καὶ νὰ τρέξῃ ὄπισθεν τοῦ πρώτου τυχόντος, ὅστις θὰ διήρχετο. Τὴν ἤθελε τυφλήν.

Ἐκάθησε πλησίον της ἐντὸς τῆς σιδηροδρομικῆς ἁμάξης, τόσον πλησίον της, ὥστε ἡ κυανῆ ἐσθής της ἤρχετο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς κνήμης του, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ τὴν ἐπιτηρῇ. Τὰ ἄνθη τοῦ πετάσου της ἐσείοντο εἰς τὴν ἐλαχίστην κίνησιν τῆς κεφαλῆς της· ὑπὸ τοὺς χρυσοῦς βοστρύχους τῆς κόρης της ἐφαίνετο ὁ ὡς τὴν χιόνα λευκὸς τράχηλός της· ἐνῷ ἐμειδία ἐκ χαρᾶς, ἐδείκνυε τοὺς ὡραίους ὀδόντας της. Ἡ ἅμαξα ἦτο πλήρης, καὶ ἅπαντες τοὺς παρετήρουν προσεκτικῶς· τοὺς ὑπελάμβανον ὡς ἐραστὰς καὶ τοὺς ἐφθόνουν, ἐσκέφθη ὁ Ρυβιέ.

Ἤδη εἶχε λησμονήσῃ πλέον, ὅτι ἐπεθύμει νὰ μάθῃ ἂν τὸν ἠγάπα. Ἡ χαρά, ἣν ἠσθάνετο βλέπων αὐτὴν χαιρουσαν, τὸν ἠνάγκαζε νὰ λησμονήσῃ τὰ πάντα. Ὅταν κατῆλθε ἐκ τῆς ἁμάξης ἡ Ἀνδρεάς, ἐρρίφθη εἰς τὴν ἀνοικτὴν ἀγκάλην του, ἐδέησε δὲ νὰ μεταχειρισθῇ βίαν ἐφ' ἑαυτοῦ, ἵνα μὴ τὴν περιπτυχθῇ σφιγκτότερον τοῦ δέοντος. Ἐνόμισεν ὁ Ρυβιέ, ὅτι αὕτη τὸ ἔπραξε σκοπίμως.

Μετὰ περίπατον διαρκέσαντα ἡμίσειαν ὥραν ἐντὸς τοῦ κήπου, μετέβησαν ἕνα λάβωσι τὸ πρόγευμα. Μετὰ ταῦτα περιεπλανήθησαν ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ ἡ Ἀνδρεὰς καταστᾶσα ὀλίγον ὀκνηρά, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονός του.

— Ἴδετε τί ὡραῖα πράσινα δένδρα, τί ὑψηλὰ ὑψηλὰ χόρτα. Ἔρχεται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ἐπιθυμία νὰ κυλισθῇ ἐντὸς αὐτῶν. Καὶ αὐταὶ αἱ πτερίδες! Πῶς παίζει ἡ ἀντανάκλασις τοῦ ἡλίου κάτωθεν τῶν δένδρων, ἐνῷ τὰ πράσινα φύλλα ἄνωθέν μας μὲ τὰς κυανᾶς ἄκρας των ψιθυρίζουσιν ἡδέως!.... Δὲν σᾶς ἔρχεται ἐπίσης ἡ ἐπιθυμία νὰ κυλισθῆτε ἐντὸς τῶν χόρτων; ..... Δὲν εἶμαι ἀνόητη;... Δὲν εἶνε γελοῖα αὐτὰ ποῦ λέγω τώρα;....

— Ὄχι, ὅ,τι λέγεις, εἶνε νόστιμον....Μ' ἀρέσκει νὰ σὲ ἀκούω.....

— Τότε ἂς καθίσωμεν... θὰ εἴμεθα καλλίτερα καθήμενοι.

Ἐκάθησαν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τὰς δρῦς δροσερᾶς χλόης. Πέριξ των τὸ ἔδαφος καὶ ὁ δρομίσκος ἐχάνετο ἐντὸς τῶν χόρτων. Ἦσαν κατάμονοι καὶ ἐπεκράτει σιγὴ πανταχοῦ· οὔτε ἓν φύλλον ἐκινεῖτο ὑπὸ τῆς αὔρας, ἥτις ἔφερεν ἐπὶ τῶν πτερύγων της τὸ ἄρωμα τοῦ δάσους, τῶν ζηρῶν φλοιῶν καὶ τῶν φυτῶν.

— Τί ὡραῖα θὰ ἦτο, ἂν ἠδύνατό τις νὰ εἶνε πάντοτε οὕτω! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις ἐκάθητο ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ κορμοῦ δρυός, ἔχουσα ἐξηπλωμένας τὰς κνήμας καὶ τοὺς μικρούς της πόδας εἰς εὐθεῖαν γραμμὴν καὶ ἐξέχοντας τῆς ἐσθῆτος, ἐνῷ ὁ Ρυβιὲ ἐκάθητο ἀσκεπὴς ἀπέναντί της καὶ τὴν κατέτρωγε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν.

— Ποτέ, προσέθηκε μετὰ κωμικῆς σοβαρότητος, δὲν δύναται τις νὰ ἀπολαύσῃ ἀρκούντως τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν· καὶ ὅμως δὲν ἔπρεπε, διότι δὲν γνωρίζει κανεὶς τί θὰ τῷ συμβῇ αὔριον....

Ὁ Ρυβιὲ ἐμειδίασε λέγων συγχρόνως:

— Δὲν ὑπῆρξες πολὺ δυστυχὴς μέχρι τοῦδε, οὔτε ἀπέθανες ἀκόμη..... Τί φοβεῖσαι λοιπόν;

— Εἶνε ἀληθές. Ἀλλὰ δὲν δύναται κανεὶς νὰ προβλέψῃ, τί μέλλει νὰ τῷ συμβῇ.

— Κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἐνίοτε ὁ ἄνθρωπος, δύναται νὰ κανονίσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν τὸ μέλλον του....

— Ἐπράξατε τοῦτο σεῖς;

Ὁ Ρυβιὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὸ ἀνελθὸν ἐπὶ τῶν παρειῶν του ἐρύθημα:

— Ὄχι... Ἀλλὰ θὰ ἠδυνάμην ἤδη.... Διότι γινώσκω ἐμαυτόν καὶ τοὺς πόθους μου.

— Ἀλλὰ δύνασθε νὰ δημιουργήσητε, ὅ,τι ποθεῖτε:

— Ὄχι.... Πρέπει νὰ μὲ βοηθήσῃ τις, πρέπει νὰ εὕρω τινά, ὅστις νὰ μ' ἐννοῇ.

— Βλέπετε, ὅτι δὲν δύναται νὰ πράξῃ τις τίποτε μόνος του, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀνάγκην τῶν περιστάσεων, καὶ ἑπομένως, δὲν γνωρίζει τί θὰ τῷ συμβῇ αὔριον ..... Ποία εἶνε ἡ ἐπιθυμία σας διὰ τὸ μέλλον;

— Εἶνε... Εἶνε...

Δὲν ἐτόλμησε νὰ περάνῃ τὴν φράσιν. Τὸ ἀπόρρητόν του εἶχε φθάσῃ μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς γλώσσης του, καὶ παρ' ὀλίγον τῷ διέφευγεν· ἠναγκάσθη ὅμως νὰ σιωπήσῃ ἐκ φόβου μὴ ἀκούσῃ τὴν Ἀνδρεάδα ἐκρηγνυομένην εἰς γέλωτα. Ἐν τούτοις ἔστη σκε-

πτικὸς καὶ σοβαρός, παρατηρῶν αὐτήν, ἐνῷ ἐκείνη περιέμενε ν' ἀκούσῃ καὶ ἐφαίνετο προσπαθοῦσα νὰ μαντεύσῃ τὸ τέλος τῆς φράσεώς του.

— Τί ἐπιθυμῶ ἐγώ; ἐπανέλαβε μειδιῶν πονηρῶς. Τί ἐπιθυμῶ;..... Ἴσως ἔχεις δίκαιον λέγουσα, ὅτι εἶνε γελοῖον τὸ σκέπτεσθαι περὶ τῆς αὔριον...Ὤφειλον νὰ μεθύσω ἐξ εὐδαιμονίας σήμερον, διότι εἶνε ὡραῖος καιρός, διότι τὰ φύλλα εἶνε πολλὰ καὶ μοὶ εὐχαριστοῦσι τὴν ὅρασιν, διότι ἡ χλόη αὕτη εἶνε ἡδύοσμος καὶ ἁπαλή, διότι εἶσαι πλησίον μου πλήρης ὑγείας καὶ εὔθυμος..Ἴσως αὔριον ἐπέλθῃ τὸ πένθος!..... Διότι ἂν θελήσω νὰ ἐπανέλθω εἰς Ἅγιον Γερμανόν, ἴσως βρέχῃ...ἢ ἴσως σὺ δὲν θέλῃς νὰ ἔλθῃς μετ' ἐμοῦ, ἢ ἴσως δὲν δυνηθῶ ν' ἀπουσιάσω ἐκ τοῦ γραφείου μου...

Ἐν τούτοις παρατηρῶν, ὅτι ἔλεγεν ἀνοησίας, ἐσιώπησε πρὸς στιγμήν.

— Ὑπόθεσε, ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ αὐξήσω τὴν σημερινήν μας εὐδαιμονίαν, ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ τὴν καταστήσω μακροχρονιωτέραν, αἰώνιον... Ὑπόθεσον ὅτι ἀντὶ ταξειδίου εἰς Ἅγιον Γερμανόν, σοὶ προσφέρω μακρυνώτερόν τι τούτου, καθ' ὃ θὰ διηρχόμεθα ὁμοῦ μῆνας ὁλοκλήρους, ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον...... Ὄχι μόνον μῆνας, ἀλλὰ ἔτη πολλά... τὴν αἰωνιότητα ὁλόκληρον... ὑπόθεσον.. Μήπως;.

Δὲν ἐξήρχοντο πλέον λέξεις ἐκ τοῦ στόματός του ἀλλὰ λυγμοί. Εἶχε καταστῆ κάτωχρος καὶ ἐλιποψύχει, ἐνῷ χείμαρροι δακρύων ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ἐκχυθῶσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του.

— Ὑπόθεσε ἓν ταξείδιον ὅμοιον... μάλιστα. ὄχι ταξείδιον... ἀλλ' ὑπόθεσε, ὅτι θέλω πάντοτε νὰ μένω πλησίον σου.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐταπείνωσεν αἴφνης τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπάθεια ἀγάλματος διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της, ἐνῷ τὸ στῆθός της ἐξωγκοῦτο καὶ κατέπιπτε διὰ μικρῶν σπασμωδικῶν κινήσεων, ἃς ἡ ἀναπνοὴ μετέδιδε παραχρῆμα εἰς τοὺς ῥώθωνάς της. Ἀνεκάθησε καὶ ἔμεινεν εὐθεῖα καὶ ἀκίνητος, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τῆς ἐσθῆτός της. Εἶχεν ἐννοήσῃ πληρέστατα τὴν ἐρωτικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Ρυβιέ.

Οὗτος ἐσιώπησεν. Ἐπὶ στιγμάς τινας εἶχε παύσῃ νὰ ζῇ καὶ ἔμεινε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν κλειστῶν βλεφάρων της, ἐπὶ τῶν ἐρυθρῶν χειλέων της καὶ ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ στήθους της, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ... τί νὰ συνέβαινε;

Ἠνέῳξε καὶ πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς της, τὸν ἐθεώρησε χωρὶς νὰ λαλήσῃ καὶ ἐμειδίασεν ἀσθενῶς. Ὁ Ρυβιὲ εἶχεν ἀπολιθωθῆ. Ἡ εὐδαιμονία του ἦτο τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε δὲν ἐτόλμα νὰ τὴν πιστεύσῃ.

Τὸν ἠγάπα! Αἱ εἰκασίαι του ἐπηλήθευον.

Διὰ τί δὲν ἔπιπτεν εἰς τοὺς πόδας της; Διὰ τί δὲν ἠσπάζετο τὰ πέλματα τῶν ὑποδημάτων της, τὸν πλήρη κονιορτοῦ ποδόγυρον τῆς ἐσθῆτός της; Διὰ τί δὲν ἐγονυπέτει μὲ τὰς χεῖρας ἱκετευτικῶς ἡνωμένας, ἵνα δεηθῇ καὶ εὐχαριστήσῃ τὴν προστάτιν θεότητα τῆς καλλονῆς καὶ τῆς παραφορᾶς τῆς καρδίας; Εἶχον παραλυθῆ αἱ δυνάμεις του καὶ τῷ ἀπέβαινεν ἀδύνατον νὰ κινηθῇ· ἄλλως τε ἡ Ἀνδρεὰς εἶχε καταστῆ ἱερὰ δι' αὐτὸν καὶ δὲν τῷ ἐπετρέπετο νὰ τὴν ἐγγίσῃ. Ἦτο θεά, διότι τῷ ἔδωσε τὴν ζωὴν διὰ μόνης τῆς κινήσεως τῶν χειλέων της. Ἐν τούτοις διωλίσθησεν ἐπὶ τῆς χλόης, ἦλθε πλησιέστερον πρὸς αὐτὴν καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρα της, τὴν ἔσυρε πρὸς τὰ χείλη του καὶ ἠσπάσθη τὸ γυμνὸν μέρος τοῦ βραχίονός της μεταξὺ τῆς χειρίδος καὶ τοῦ χειροκτίου, διὰ φιλήματος, ὅπερ μόλις ἔθιξε τὸ δέρμα της. Τὸ φίλημα τοῦτο ἦτο ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ εὐσεβῆ χείλη τολμῶσι νὰ ἐπιθέσωσιν ἐπὶ τοῦ ἐσταυρωμένου.

Ὅτε ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν ἡ Ἀνδρεάς, ἐμειδίασε καὶ πάλιν, ἀλλ' ἐν τῷ μειδιάματι της τούτῳ, ἐνυπῆρχε σιωπηλή τις καὶ ἐνδόμυχος χαρά. Αἴφνης ἀνεπήδησε, καί:

— Ἂς περιπατήσωμεν τώρα, εἶπεν. Ἂς ὑπάγωμεν μακράν... Ἂς ἀποπλανηθῶμεν.

Προσεπάθησε νὰ περιπτυχθῇ τὴν ὀσφύν της, ἀλλ' αὕτη ἀπαλλασσομένη ἔκλινεν ὀλίγον πρὸς αὐτόν, ὡς εἰ τῷ προσέφερε τὸ φίλημα, ὅπερ τῷ ἠρνεῖτο ταὐτοχρόνως, καὶ ἐπήδησε μακράν του. Ἦτο ὡς ἐὰν τῷ ἔλεγε: «Τί ἄλλο θέλεις;»

Δὲν τῇ ὡμίλησε πλέον περὶ ἔρωτος, ἀλλ' ἐγέλασεν ἤδη καὶ ἐτραγῴδησε· τὸ πρῶτον βῆμα εἶχεν ἐπιτύχῃ. Ἀμφότεροι ἐφαίνοντο κατειλημμένοι ὑπὸ τῆς παραφορᾶς, ἥτις ἐπακολουθεῖ τὴν νίκην· καὶ περιεπάτησαν ἐπ' ἄπειρον καὶ ἄνευ διευθύνσεως χαριεντιζόμενοι καὶ ἀδιαφοροῦντες περὶ τῆς ἀποστάσεως ὡς ἐρασταὶ μὴ σπεύδοντες νὰ ἐπανέλθωσιν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ των. Ἤδη ἡ νὺξ ἐπῆλθε καὶ εἶχον ἀποπλανηθῆ, ἵνα δὲ ἐπανεύρωσι τὴν ὁδὸν παρῆλθε πολὺ χρονικὸν διάστημα, ὥστε μόλις κατώρθωσαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Παρισίους κατὰ τὴν δεκάτην τῆς νυκτός, κεκμηκότες καὶ ἄσιτοι. Ἡ Ἀνδρεάς, πλήρης ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὴν ἐκδρομήν της, καὶ μεθύουσα ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῆς ἐξοχῆς καὶ τοῦ ἡλίου, ὧν ἀπήλαυσε κατὰ κόρον, ἐρρίφθη εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ Ρυβιέ, ὅτε οὗτος ἀπήρχετο, καὶ ἠσπάσθησαν ἀλλήλους παραφόρως ἐπὶ τῶν παρειῶν.

* *

Ὁ Ρυβιὲ μόλις κατὰ τὴν ἠῶ ἠδυνήθη νὰ κοιμηθῇ. Ἀργυρόηχός τις φωνὴ ἐξηκολούθει ἀδιακόπως καὶ εὐθύμως νὰ τῷ ἐπαναλαμβάνῃ εἰς τὸ οὖς: Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ! Καὶ ἡ φωνὴ αὕτη τὸν ἐξύπνησε τὴν ἐπομένην πρωΐαν, τὸν συνώδευσεν εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ ἐξηκολούθησε νὰ τῷ ὁμιλῇ καθ' ὅλην τὴν τρίτην καὶ τὴν τετάρτην, ἑκάστην ἀνατέλλουσαν καὶ δύουσαν ἡμέραν, καὶ δὲν ἔπαυσε πλέον νὰ ἠχῇ εἰς τὸ οὖς του, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ καρδία του πολλάκις ἐξωγκοῦτο καὶ ἔπαλλε τόσον ταχέως, ὥστε ἐνόμιζεν, ὅτι ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ. Ἡ παρθενικὴ ὁμολογία τῆς Ἀνδρεάδος τὸν εἶχε καταμαγεύσῃ, ἀνανεώσῃ καὶ ἀναζωπυρήσῃ. Δὲν ἐφρόντιζε πλέον διὰ τὴν χαύνωσιν τοῦ πνεύματός του καὶ τὴν ματαίωσιν τῆς φιλοδοξίας του. Ὁ ἔρως τῷ ἤρκει. Ἡ εἰκὼν τῆς Βαλερίας ἐξηλείφετο ἐκ τῆς μνήμης του καὶ ἐπανήρχετο ἐν τῷ ζόφῳ, ἵνα ταφῇ μετὰ τοῦ σοροῦ της. Δὲν ἠγάπησε ποτὲ πρὶν· ἤδη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς Ἅγιον Γερμανὸν ἐκδρομῆς του ἠγάπα τὸ πρῶτον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐξηκολούθει νὰ τῷ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἔρωτός της διὰ βλέμματος, ἀκαταλήπτου εἰς πάντα μὴ μεμυημένον, ὅπερ ἐσήμαινε: «Γνωρίζω, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς καὶ σὲ ἀγαπῶ, καὶ σκέπτομαι περὶ σοῦ ἐπίσης». Συνήθως προήγγελλε τὴν ἐπίσκεψίν του, ἀποστέλλων ὀρεκτικά τινα ἐδώδιμα, ἅτινα ἦσαν προωρισμένα, ἵνα γαργαλίζωσι τὴν λαιμαργίαν τῶν Μορισέ· ἀλλ' ὅταν συνέβαινε νὰ φθάσῃ ἐξ ἀπροόπτου, ἡ πλήρης ἐκπλήξεως κραυγὴ τῆς Ἀνδρεάδος, τὸν παρέφερεν ἐκ χαρᾶς ἀφάτου. Ἐπί τινας στιγμὰς αὕτη ἐξήρχετο ἐκ τοῦ θαλάμου, ἐν ᾧ οὗτος εὑρίσκετο, ἐπέστρεφε δ' ἔχουσα νέαν ταινίαν ἐπὶ τῆς νεωστὶ διορθωθείσης κόμης της, μὲ καθαρὸν περιλαίμιον περὶ τὸν τράχηλόν της, καὶ ἐκάθητο ἀπέναντί του, περιμένουσα νὰ τῇ ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκειάν του.

Ἡ ἰδέα, ὅτι αὕτη ἐδέχετο νὰ γίνῃ σύζυγός του τὸν ἐξέπλησσε, καὶ ἠπόρει εἰς ποῖα πλεονεκτήματά του ὤφειλε τὴν εὐτυχίαν ταύτην. Ἐδυσκολεύετο νὰ τὸ πιστεύσῃ, καὶ ἤρχιζε νὰ δυσπιστῇ· ἀλλ' ἡ ἀμφιβολία του ὀλίγον κατ' ὀλίγον διεσκεδάζετο, ὅταν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀποχωρήσεώς του ᾐσθάνετο τὸ μέτωπον τῆς Ἀνδρεάδος πιεζόμενον ἐπὶ τῶν χειλέων του, ἐπὶ χρονικὸν διάστημα πολὺ μακρότερον τοῦ δέοντος.

Οἱ Μορισὲ παρετήρησαν τὴν εἰς τὸν φίλον των συμβᾶσαν ἀλλοίωσιν. Ἔφθανεν εὔθυμος καὶ ζωηρὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ των· ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἐβυθίζετο εἰς μελαγχολίαν καὶ σιωπήν, ἣν μόνη ἡ θυγάτηρ των ἠδύνατο νὰ ἀποτρέψῃ, προτείνουσα ἀνάγνωσίν τινα ἢ παιγνίδιόν τι χαρτίων. Πολλάκις ἐτινάσσετο, ὡς εἰ διετέλει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος, καὶ τοὺς ἐθεώρει μὲ βλακῶδες ἢ περίτρομον βλέμμα. Τὰ χείλη του τότε ἐδήλουν, ὅτι ἐπεθύμει νὰ εἴπῃ τι, ἀλλ' ἠγείρετο ὠχρὸς καὶ ἐν νευρικῇ καταστάσει διατελῶν, ἐκρότει τοὺς δακτύλους του, ἐβημάτιζεν ὀλίγον καὶ ἐπανεκάθιζεν εἰς τὸ σκοτεινότερον μέρος τοῦ θαλάμου, ὁπόθεν τῷ ἦτο εὔκολον νὰ θεωρῇ τὴν Ἀνδρεάδα ἐν ἀνέσει.

— Τί νὰ ἔχῃ ὁ Ρυβιέ; ἠρώτα ἡ κ. Μορισέ.... Αἱ νευρικαὶ ἐνοχλήσεις εἶνε σήμερον ἡ ἀσθένεια τοῦ συρμοῦ...Ὁ πτωχός! οὐδεὶς θά μοι ἀφαιρέσῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχής.... ὅτι ὑποφέρει.

Εἰς ταῦτα ὁ Μορισὲ ἀπεκρίνετο:

— Ἂν αὐτὸς δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχής, ἀγαπώμενος, ὅπως ἠγαπᾶτο;..

— Οὖμ!... Ὅπως δήποτε... Τώρα εἶνε ἔρημος..... ἐν αὐτῇ τῇ ἡλικίᾳ, ἄνευ οἰκογενείας..... Ἄνευ συζύγου, ἵνα τὸν περιποιῆται... Ὁ Θεὸς γνωρίζει πόσον ἠγάπων τὴν Βαλερίαν, τὴν καλλιτέραν γυναῖκα τοῦ κόσμου.... ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε τὸ πᾶν διὰ τὸν Ρυβιέ... Ὁ ἔρως δὲν ἀρκεῖ.

— Μὴ λυπῆσαι τὸν Ρυβιέ, φιλτάτη μου. Ἔσχεν ὅ,τι ὀλίγιστοι ἀπέκτησαν, καὶ ὅ,τι πάντες ἐπιθυμοῦσι.

Οὕτω ὁ Ρυβιὲ ἦτο τὸ διηνεκὲς θέμα τῆς συζητήσεώς των. Ἡ κ. Μορισὲ πολὺ ὑπώπτευε τὴν παρελθοῦσαν εὐδαιμονίαν του. Πᾶσα γυνὴ δυσκολεύεται νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἄλλη οἱαδήποτε, ἠδυνήθη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ νὰ πληρώσῃ ἐν αὐτῷ τὰς ἐφέσεις τῆς δόξης. τοῦ πλούτου κτλ... Πολὺ πιθανὸν ἡ γυνὴ αὕτη νὰ εἶχεν ὀνειροπολήσῃ ἄνδρα, ὃν δὲν ἀπέκτησεν.

Ὁ Μορισὲ ἐξ ἐναντίας ἐβεβαίου, ὅτι ὁ Ρυβιὲ ἀπήλαυσε πολὺ περισσοτέρας εὐδαιμονίας, ἢ ὅση τῷ ἀνῆκε· τοῦτο δ' ἔπραττεν ἐκ λεπτότητος πρὸς τὴν σύζυγόν του, διότι πῶς νὰ τῇ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ γυνὴ δὲν ἐπαρκεῖ πάντοτε πρὸς τὸν ἄνδρα;..

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀφ' ἑτέρου, προσκλίνουσα ἐπί τινος βιβλίου, συνεκράτει ὑποκριτικὸν μειδίαμα, ὅπερ τῇ ἐπήρχετο, καὶ τοὺς ἤκουε συζητοῦντας μετὰ τῆς ἐνδομύχου χαρᾶς, ἣν αἰσθάνεται ὁ κλέψας ὀπωρικά, ὁπόταν ἀκούῃ τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ κήπου ἐρωτῶντα τοὺς ἄλλους: «Τίς ἔκλεψε τὰ ὀπωρικά μου;»....

Εἰς τοῦτο, ἐν τούτοις, συνεφώνουν οἱ σύζυγοι: ὅτι κάτι παράδοξον καὶ ἀσύνηθες συνέβαινεν εἰς τὸν Ρυβιέ.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Δημοδιδασκαλικὸς Ὁδηγός

Εἰς τὸν παρ' ἡμῖν κατώτερον ἐκπαιδευτικὸν κλάδον νέαν καὶ αὖθις ἐκδούλευσιν προσφέρει ἀκαταπόνητος αὐτοῦ χειραγωγὸς καὶ διδάσκαλος. Ἀφοῦ εἰς ἑκατοντάδας πολλὰς μαθητῶν παρέδωκε τὸν λύχνον τῆς παιδείας, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ περιάγωσιν αὐτόν, ὅπου σκότος καὶ ἀνάγκαι ἐθνικαί, δὲν ὀκνεῖ καὶ τὸ ἔλαιον μετὰ στοργῆς πατρικῆς νὰ παρέχῃ αὐτοῖς ἑκάστοτε, καὶ τοὺς τρόπους νὰ μελετᾷ καὶ διδάσκῃ τοῦ ἐντελεστέρου φωτισμοῦ. Θὰ ἐμάντευσαν οἱ εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταγινόμενοι, ὅτι περὶ τοῦ κ. Βλ. Σκορδέλη πρόκειται καὶ θὰ δικαιοῦσιν ἡμᾶς, οὕτω γράφοντας, ἂν ἀνέγνωσαν τὸν μετὰ τόσης φιλοστοργίας καὶ προνοίας ὑπὲρ τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων συνταχθέντα καὶ ἀρτίως ἐκδοθέντα «Ὁδηγόν» του.

Ἀφίνομεν κατὰ μέρος τὸ εἰδικῶς παιδαγωγικὸν μέρος, οὗτινος τὴν ἐκτίμησιν ἐξ αὐτοψίας δύναται νὰ ποιήσῃ πᾶς εἰδικός, ἐφιστῶντες τὴν προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας σελίδος πνέοντος μεταρρυθμιστικοῦ πνεύματος· Ἀλλὰ ὑπάρχουσι μεταρρυθμίσεις καὶ μεταρρυθμίσεις. Ἡ πανδήμως ὁμολογηθεῖσα κακὴ κατάστασις τῆς παρ' ἡμῖν κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, βεβαίως δὲν προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως μεταρρυθμιστῶν. Τοὐναντίον. Πολλοὶ σοφοὶ Καρίαν ἀπώλεσαν. Μεταρρυθμίσεις ὅμως, οἷαι αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Σκορδέλη προτεινόμεναι, ἀδύνατον νὰ μὴ ἀποφέρωσιν ὑγιεῖς καρπούς· δὲν εἶνε ἁπλῶς πορίσματα συλλεχθέντα ἐν ἄλλαις χώραις, ἐξ ἄλλων λαῶν, ἥκιστα δὲ κατάλληλα νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐπὶ πάσης κεφαλῆς, ἀλλὰ βασίζονται ἐπὶ τῶν πορισμάτων τούτων τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης διελθόντων, ὡσεὶ ἐξ ἐθνικοῦ χωνευτηρίου ἀποβαλόντων τὰς ἀλλαχοῦ μόνον καταληπτὰς ἰδιότητάς των καὶ συνδεθέντων πρὸς ἰδίας παρατηρήσεις, προερχομένας ἐκ μακρᾶς τοῦ τοπικοῦ χαρακτῆρος ἐξετάσεως. Ὅπως δ' ἐν τοῖς πλείστοις ἔργοις τοῦ κ. Σκορδέλη, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐξ ἀνάγκης αὐστηροτέροις, ὀσφραίνεταί τις εὐώδη θύμον, οὕτω καὶ ἐν τῷ «Ὁδηγῷ» του ἀντὶ ξηρῶν ἁπλῶς ὁδηγιῶν εὑρίσκει πανταχοῦ ἐπικεχυμένον ἄρωμα ἐθνικὸν προερχόμενον ἐκ τῆς μελέτης τοῦ τόπου· τοῦτο δὲ εὐαρέστως θὰ εἰσπνεύσῃ ὁ διδάσκαλος ἀναγνώστης καὶ εὐεργετικῶς θὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν ἔχοντα τόσην ἀνάγκην ζωογονήσεως ἑλληνόπαιδα μαθητήν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Χθὲς ὑπὸ τῶν διαφόρων Πρωτοδικείων ἀνεκηρύχθησαν οἱ ὑποψήφιοι βουλευταὶ τῶν διαφόρων τοῦ κράτους νομῶν. — Αὔριον ἐπανακάμπτει ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον πολιτικῆς περιοδείας του ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κ. Θ. Δηλιγιάννης. — Ἐπανῆλθε καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης κ. Βουλπιώτης· ἀνεχώρησεν εἰς Πάτρας ὁ τῆς Παιδείας κ. Θ. Κανακάρης καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του, θὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Κέρκυραν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν κ. Γ. Θεοτόκης — Ἐπεδόθη τῷ βασιλόπαιδι Γεωργίῳ δίπλωμα ἐκ μεμβράνης, δι' οὗ ἀνακηρύσσεται ἐπίτιμος δημότης Ὕδρας. Ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἔπεμψεν ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐν Θεσσαλονίκῃ δρ. 1000. — Λίαν προσεχῶς ἄρχονται τὰ ἔργα τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Λαρίσσης, διὰ τοῦ α' ἀπὸ Πειραιῶς μέχρι Θηβῶν τμήματος. — Συνέστη ναυτικὴ μοῖρα ἐκ τῶν πολεμικῶν πλοίων «Ν. Μιαούλης», «Ἑλλάδος», «Κανάρης» καὶ «Μπουμπουλίνας». — Εἰς τὸν βασιλόπαιδα Νικόλαον ἀπενεμήθη ὑπὸ τοῦ πάππου του, βασιλέως τῆς Δανίας, ὁ μεγαλόσταυρος τοῦ Δάνεβρογ. — Τῇ 6 Ὀκτωβρίου ἀπέρχεται εἰς Γαλλίαν τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου νέου θωρηκτοῦ, τῶν «Ψαρῶν. — Ἀφίκοντο εἰς Ἀθήνας ὁ Μ. δοὺξ Ἀλέξανδρος Μιχαήλοβιτς, ἐξάδελφος τοῦ Τσάρου καὶ τῆς βασιλίσσης Ὄλγας καὶ ὁ πρίγγιψ τοῦ Λαϊχτεμβεργ μετὰ τῆς συζύγου του Ἀναστασίας, θυγατρὸς τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μαυροβουνίου.— Μεταξὺ τῶν 40 ὑποψηφίων βουλευτῶν Ἀττικῆς συγκαταλέγονται προταθέντες, ὁ πρύτανις τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Ἀλ. Ρ. Ραγκαβῆς καὶ ὁ ἐθνικὸς εὐεργέτης Ἀνδρ. Συγγρός. — Οἱ δήμαρχοι τοῦ νομοῦ Ἄρτης καὶ τὸ δημοτ. Συμβούλιον Ἀργείων, ἐψήφισαν εὐχαριστήρια τῷ κ. Α. Συγγρῷ διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς Θεσσαλονίκης ἐθνικὴν δωρεάν του. – Γενομένης τῆς ΝΣΤ'. κληρώσεως τοῦ ἐκ φρ. 60 ἑκατ. δανείου, ἐξήχθησαν: ὁ ἀριθμὸς 90,049 κερδαίνων φρ. 70,000, ὁ 15,757 φρ. 10,000 οἱ 134,541 καὶ 652 ἀνὰ 2,500 καὶ 53,291, 73,612, 112,863, 886,347 καὶ 57,510 ἀνὰ 1000 φρ. Τὰ ποσὰ ταῦτα πληρωθήσονται τῇ 3 Δεκεμβρίου 1890. — Ἐν τῷ ναυπηγείῳ τῆς Σύρου ἤρξατο ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἡ ναυπήγησις εἴκοσι νέων πλοίων. — Ὁ νέος διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου κ. Αἰγινήτης, προτίθεται ἀναλαμβάνων τὰ καθήκοντά του νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τακτικοῦ μετεωρολογικοῦ δελτίου. Πρὸς ἄμεσον δὲ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν μετεωρολογικῶν σταθμῶν τῆς Εὐρώπης, θέλει συνδεθῇ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον μετὰ τοῦ Τηλεγραφείου διὰ τηλεγραφικοῦ σύρματος. — Τὴν χθὲς Παρασκευήν, 21 Σεπτεμβρίου, ἑώρτασε τὸ ἱερατικὸν ἰωβιλαῖόν του, ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὁλόκληρον ὑπηρετῶν τὴν ἐκκλησίαν ὁ παρ' ἡμῖν ἀρχιεπίσκοπος τῶν Λατίνων σεβ. κ. Μαραγκός — Ἤρξατο ἡ λειτουργία τοῦ ἄρτι συσταθέντος ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν Προτύπου Παρθεναγωγείου, τελεσθέντων τῶν ἐγκαινίων του τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Νέα συνέστη ἐπιτροπὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς ἐξέτασιν τῶν προνομίων τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ ἀρμενικοῦ πατριαρχείου συγκειμένη ἐκ τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐσωτερικῶν, τῶν ἐξωτερικῶν, τῆς δικαιοσύνης καὶ τούτων θρησκευμάτων Ζιβέρβεη ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μεγάλου βεζύρου Κιαμὴλ πασᾶ. — Ὁ ἀρμένιος τοποτηρητὴς τοῦ παραιτηθέντος Πατριάρχου Ἀσικιὰν παρῃτήθη καὶ οὗτος. — Ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκῖσκος τῆς Αὐστρίας ἔπεμψε δύο ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του ταμείου ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐκ τῆς πλημμύρας ὑπηκόων του. — Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας ἀσθενεῖ βαρέως. — Ἠγγέλθη ἀλλὰ διεψεύσθη κατόπιν ἀπόπειρα δολοφονίας διὰ φυσιγγίου τοῦ νεαροῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μιλάνου. — Ἡ ἐν Τεργέστῃ ἑλληνικὴ κοινότης προσήνεγκεν ὑπὲρ τῶν παθόντων Θεσσαλονικέων δραχ. 11,000, ἃς δι' ἐράνου τῶν μελῶν της συνήγαγεν ὁ ἐκεῖ Ἕλλην πρόξενος. — Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας ἀφίκετο εἰς Ἀλγέριον. — Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν ἐν Σερβίᾳ παρουσιάζει 119 ῥιζοσπάστας κατὰ 17 ἀντιπολιτευομένους. — Διαλυθέντος τοῦ μετὰ τοῦ Λόϋδ συμβολαίου τῆς Οὐγγρικῆς κυβερνήσεως ἀπομένει οὗτος αὐστριακὴ καθαρῶς ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία μὲ τὴν ὑποστήριξιν τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως· ἡ δὲ Οὐγγρικὴ θὰ ὑποστηρίζῃ ἤδη τὴν ἐν Φιοῦμε οὐγγρικὴν ἑταιρίαν «ὁ Ἀδρίας». — Αἱ ζημίαι ἃς ὑπέστησαν αἱ διάφοροι ἀσφαλιστικαὶ ἑταιρίαι ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ πυρκαϊᾶς, ἀνέρχονται εἰς 4,075,000 φρ. — Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις νέας ἑλληνικῆς ἐφημερίδος ἐν Βουκουρεστίῳ, τῆς «Πατρίδος», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Π. Χριστοδούλου.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ὁ ὑδατογράφος κ. Γιαλλινᾶς ἀφικόμενος θὰ διατρίψῃ ἐπί τινα χρόνον ἐν Ἀθήναις, ὅπως μελετήσῃ, καὶ ζωγραφήσῃ τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος. — Γαλλικὸς μελοδραματικὸς θίασος, καταρτισθεὶς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Κλαυδίου θὰ δώσῃ σειρὰν παραστάσεων ἐν τῷ δημοτικῷ θεάτρῳ κατὰ τὴν περὶ τὰ μέσα τοῦ προσεχοῦς μηνὸς ἀρχομένην χειμερινὴν περίοδον — Καὶ ἀρμενικὸς μελοδραματικὸς θίασος ἐλθὼν ἤρξατο παραστάσεων ἐν τῷ θεατριδίῳ τοῦ κήπου Ὀρφανίδου, διὰ τοῦ μελοδράματος Χορ-χὸρ Ἀγᾶς. — Ἀπεβίωσεν ὁ ἔξοχος ἄγγλος δραματικὸς συγγραφεὺς καὶ ἠθοποιὸς Βουσικώ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐν τῷ ἐνταῦθα κεντρικῷ ἀρχαιολογικῷ μουσείῳ ἐκομίσθησαν ἐκ Μαραθῶνος, ἀνευρεθεῖσαι ἐν ταῖς αὐτόθι ἀρχαιολογικαῖς ἀνασκαφαῖς, τρεῖς ἀρχαιότητες ἄξιαι λόγου. Αἱ μὲν δύο παριστῶσι γυναῖκας, ἡ δὲ ἄνδρα, ἅπασαι δὲ διατηροῦνται ἐν καλῇ καταστάσει.

ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΚΟΡΑΗ»

Ὁ ἐν Ἀθήναις Σύλλογος Κοραῆς κατὰ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ προκηρύσσει γλωσσικὸν διαγωνισμὸν ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους.

1) Γίνονται δεκτὰ εἰς τὸν ἀγῶνα γλωσσικὰ μνημεῖα ἀνέκδοτα παντὸς εἴδους, ἤτοι λεξιλόγια καὶ εἰδικώτερον συλλογαὶ λέξεων τῶν γεωργῶν, ποιμένων, ἁλιέων, ναυτίλων, τεχνιτῶν κτλ. συλλογαὶ ὀνομάτων τῶν χερσαίων καὶ θαλασσίων ζῴων, τῶν φυτῶν, τῶν λίθων κτλ. Προσέτι συλλογαὶ κυρίων ὀνομάτων ἀνθρώπων, ἐπωνύμων καὶ τοπωνυμιῶν. Ὁμοίως συλλογαὶ δημοτικῶν ᾀσμάτων, παροιμιῶν, μύθων, ἀνεκδότων, παραδόσεων, ἐγγράφων ἢ ἄλλων χειρογράφων ἐν τῇ λαλουμένῃ γλώσσῃ κτλ. Τέλος πραγματεῖαι πρωτότυποι καὶ ἀνέκδοτοι περὶ τῆς δημώδους γλώσσης.

2) Τὰ πονήματα ἀποστέλλονται ἐπὶ συστάσει πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Γραμματέα τοῦ Συλλόγου μέχρι τῆς 1 Μαρτίου 1891, μετὰ δελτίων ἐσφραγισμένων καὶ περιεχόντων τὸ ὄνομα τοῦ διαγωνιζομένου· ἐπ' αὐτῶν δ' εἶνε γεγραμμένον ῥητόν τι, ὅπερ καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ δοκιμίου.

3) Ἐπιτροπή, ἐκλεγομένη ἑκάστοτε ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου, βραβεύει. ἐν ᾗ καὶ πλείονα τῶν ἀποσταλησομένων ἔργων· Τὸ ἄριστον πάντων λαμβάνει βραβεῖον 500 δραχμῶν· τὰ δ' ἀμέσως ἑπόμενα κατὰ τὴν σπουδαιότητα, ἂν ὦσι πολλοῦ λόγου ἄξια, ἀνὰ 300. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς κρίσεως καὶ ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου γίνονται κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ μηνὸς Ἰουνίου.

4) Ἥ τε κρίσις καὶ τὰ βραβευθέντα πονήματα δημοσιεύονται ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ περιοδικῷ.

5) Τὰ χειρόγραφα τῶν βραβευομένων καὶ μὴ βραβευομένων ἔργων κατατίθενται εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Συλλόγου.

6) Τὰ μὴ βραβευθέντα δύνανται νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς τὸν τοῦ ἐπομένου ἔτους διαγωνισμόν, διορθούμενα καὶ συμπληρούμενα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1890.

Ὁ πρόεδρος	Ὁ Γραμματεὺς
ΑΛ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ	Γεώργ. Χατζιδάκις

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀδελφ. Χ. Π. Χαλκίδα. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. — Μάρς.. Τότε ὁ φίλος σας θὰ κατάγεται ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰσπανῶν Βελάσκων, οἵτινες ἔχουσιν ἐν τῷ οἰκοσήμῳ των τὸ ἑξῆς ῥητόν: «Πρὶν ὁ θεὸς γίνῃ θεὸς καὶ ὁ ἥλιος λάμψῃ ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἡ οἰκογένεια τῶν Βελάσκων ἦτο ἤδη εὐγενής. — Μ. Α. Σ., Ἐλ. Π. Α. Ρόδον Π. Μ. Ἀδριανούπολιν, Κ. Ι. Κ. καὶ Π. Φ. Ἀμισσόν. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν ὅτι ἐσπεύσατε εἰς τὴν ἡμετέραν πρόσκλησιν. — Κέντρῳ. Ἀκατάλληλον. Ἀφοῦ θέλετε κριτικήν: Ὡς βαρὺ εἶνε πολὺ ἐλαφρόν, ὡς ἐλαφρὸν εἶνε πολὺ βαρύ. — Καπνιστῇ. Δύσκολος ἡ ἐρώτησίς σας — Πρῶτον καπνίσαντα ἀναφέρει ἡ ἱστορία τὴν . . . . φλεγομένην βάτον τῆς Παλαιᾶς Δια-

θήκης!! — Κ. Π. Α Κέρκυραν. Ἡ περιγραφὴ τῆς Φράντσας ἐκτὸς τῆς ἀξίας περὶ ἧς καὶ σεῖς καὶ ἡμεῖς ὡμιλήσαμεν, ἔχει καὶ γλωσσικὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν, διότι ἡ μετάφρασίς της χρονολογεῖται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ λήγοντος αἰῶνος. — Κ ρ δ ι ο γ ν ώ σ τ η. Τότε ἀνοίξατε σχολεῖον καὶ διδάξατε τὴν τέχνην σας. — Ἀλ. Πόρον. Κατὰ τὸν Δουμᾶν ἡ γυνὴ τέρπεται περισσότερον βλέπουσα δυσειδῆ γυναῖκα ἢ εὐειδῆ ἄνδρα. Φαντασθῆτε ποίαν ἐντύπωσιν παράγει ἡ θέασας. — Π. Κ. Μάντσεστερ. Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν, καὶ γράφομεν. — Γ. Α Βόλον. Πολλὰς εὐχαριστίας. Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν. Οἱ κ. κ. Α. Οἰ. Ι. Τ., Χ. καὶ Οἱ. Γ. Α. Δομοκοῦ ἐνεγράφησαν καὶ ἐστάλησαν ἐξ ἀρχῆς τὰ φύλλα. Γράφομεν — Σ. Π. Καὶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον δὲν ἐγένετο δεκτὸν παρὰ πᾶσι τοῖς δυτικοῖς λαοῖς ἀμέσως μετὰ τὴν σύστασίν του. Αὐτὴ ἡ Ἀγγλία τὸ παρεδέχθη μόλις κατὰ τὸ 1752. — Καρδιογνώστη. Οἱ ἑβδομήκοντα λέγουσι πλήρεις στάχυες, ὥστε δὲν ἀπέχει πολὺ τὸ τῆς δημώδους «μεστὰ σιτάρια».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Περὶ ἀτόνου καὶ ἀπνευματιστοῦ γραφῆς της νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης. Μαρτυρίαι καὶ ἀπόδειξεις, ὑπὸ Ν. Β. Φαρδὺ τοῦ Σαμοθράκος.

Hellenisch die internationale Gepehrtensprache der zukunft von Dr Aug. Boltz. — Leipzig.

Ἐκ τοῦ Ὑποψηφίου. Μονῳδία ὀξυφώνου δι' ἄσμα καὶ κλειδοκύμβαλον: «Πάντα ἐνθυμοῦμαι κεῖνο τὸ βράδυ». Ποίησις Ι. Ρινοπούλου. Μουσικὴ Σπ. Ξύντα.

Ἕνα μόνο φιλί. Μελῳδία. Ποίησις Γ. Μαρτινέλη (ἐκ τῆς «Ἑβδομάδος»). Μουσικὴ Λ. Δεμέντου.

Αἱ μετ' ἐκπτώσεως 50 o]o ἐγγραφαὶ τῶν κ. κ. φοιτητῶν

ΕΙΣ ΤΗΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΑ»

ἄρχονται ἀπὸ σήμερον καὶ λήγουσι τῇ 31 Ὀκτωβρίου 1890

Τῶν δὲ μὴ ἀνανεωσάντων αὐτὰς ἐγκαίρως διακόπτεται ἡ ἀποστολὴ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου.

Μετὰ τῶν ἰδιαιτέρων συστάσεων τῆς «Ἑβδομάδος»

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΣΟΦΙΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΣΚΟΡΔΕΛΗ

Ἐνισχυθὲν καὶ τελειοποιηθὲν διὰ τῆς ἑνώσεως, παρέχει εἰς τὰς ἑλληνίδας πλήρη μὲν παίδευσιν, μητρικὴν δὲ περιποίησιν καὶ ἀγωγήν, περιλαμβάνον νηπιαγωγεῖον, 4 τάξεις προκαταρκτικὰς καὶ 5 ἀνωτέρας, μὲ προσωπικὸν διδασκαλισσῶν καὶ καθηγητῶν διακεκριμένων.

Πλὴν τῶν κεκανονισμένων μαθημάτων, διδάσκονται ἄνευ ἰδιαιτέρων διδάκτρων, ἡ γερμανικὴ γλῶσσα, ἡ γυμναστική, ἡ ἰχνογραφία καὶ ἡ ζωγραφική.

Ἡ δὲ γαλλικὴ διδάσκεται ὑπὸ γαλλίδων καθ' ἑκάστην εἰς πάσας τὰς τάξεις. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ δίδεται εἰς τὰ χειροτεχνήματα, τὴν κοπτικὴν καὶ τὴν ραπτικήν.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῆς 20 Αὐγούστου, γίνονται δὲ καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9—12 π. μ καὶ 3—5 μ. μ. Τὰ δὲ μαθήματα ἄρχονται τὴν 3 Σεπτεμβρίου. Κατάστημα τοῦ παρθεναγωγείου ἡ εὐρύχωρος οἰκία τῆς κ. Εὐφροσύνης Βεροπούλου πρὸς τὴν Σουρμελῆ.

Λίαν προσεχῶς ἀνοίγεται εἰς τὸ κοινὸν ἡ εἰς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ Σταδίου

Παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ὁμονοίας

ΜΕΓΑΛΗ «ΙΝΔΟΚΙΝΕΖΙΚΗ» ΕΚΘΕΣΙΣ

τοῦ ἐξερευνητοῦ τῶν ἀνατολικῶν κομψοτεχνημάτων κ. Κουτσούκου

Ἔπιπλα. — Διακοσμήσεις. — Τάπητες. — Ὅπλα. — Ἀγγεῖα. — Τεῖοδόχαι. — Ῥιπίδια. — Παραπετάσματα. — Κοῦκλαι. — Κύπελλα. Πινάκια. — Εἰκόνες. — Ἀραβουργήματα. — Πλαίσια. — Κηροπήγια. — Ἀθύρματα.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΘΗΝΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

Καθηγητὴς ἔχων διαθεσίμους ὥρας τινάς, ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐν βραχεῖ διαστήματι καὶ μὲ συγκαταβατικὰ σχετικῶς δίδακτρα. Ἡ «Ἑβδομὰς» συνιστᾷ αὐτὸν διὰ τὴν καλὴν καὶ πρακτικὴν αὐτοῦ μέθοδον.

Διεύθυνσις Ὁδ. Πινακωτῶν 29.,

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΡΣΙΜΟΥ Α. ΓΕΡ ΣΙΜΟΥ

Ὁδ. Αἰόλου, ἀριθ. 195-197

Ἐκτυποῦνται

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ

ἐπικεφαλίδες σφραγίδες

παντὸς εἴδους, πάσης ποιότητος

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Εὐρωπαϊκῶν Καταστίχων

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.30π	11.10	12.30	Πάτραι ἀν.	6.45π	11.20	—
Ἀθῆναι »	7.—	11.45	1.—	Αἴγιον »	8.25	12.46	—
Κόρινθος ἀφ.	9.52	2.55	4.17	Κόρινθος »	12.—	4.25	6.50π
Αἴγιον »	1.36	6.15	—	Ἀθῆναι ἀφ.	3.07	7.25	10.10
Πάτραι »	2.55	7.55	—	Πειραιεὺς »	3.35	7.55	10.40

Τμῆμα Κορίνθου Ναυπλίου-Μύλων

Κόρινθος	ἀν.	3.20 μ. μ.	Μύλοι	ἀν.	7.40 π. μ.
Ἄργος	ἀφ.	5.30 »	Ναύπλιον	»	8.45
Ναύπλιον	»	6.05 »	Ἄργος	ἀφ.	9.20
Μύλοι	»	6.08 »	Κόρινθος	»	11.30

Τμῆμα Πατρῶν-Πύργου ἀπὸ 1 Αὐγούστου

		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.			π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι	ἀν.	7.—	3.45	5.10	Πύργος	ἀν.	6.40	3.15	4.30
Ἀχαΐα	ἀφ.	7.50	4.28	6.15	Γαστούνη	»	8.01	4.26	6.17
Μανωλὰς	»	8.50	5.20	7.25	Λεχαινὰ	ἀφ.	8.24	4.50	6.45
Λεχαινὰ	»	9.23	5.50	8.05		»	8.27	4.53	6.—π.
	ἀν.	9.26	5.53	6.20π	Μανωλὰς	»	8.57	5.26	6.37
Γαστούνη	»	9.50	6.16	6.46	Ἀχαΐα	»	9.47	6.25	7.51
Πύργος	»	11.15	7.40	8.30	Πάτραι	ἀφ.	10.30	7.15	8.55

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐναλλάξ. Τοπικαὶ ἀμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ

Ὀδοντοϊατρὸς

Ὁδ. Πατησ. 9

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ

15 — Ὁδὸς Καπνικαρέας — 15

Ἠλεκτρικοὶ κώδωνες, ἠλεκτρικαὶ ἰατρικαὶ συσκευαί, τηλέφωνα δι' οἰκιακὰς καὶ μεγάλας ἀποστάσεις, ἐγκαταστάσεις ἠλεκτρικοῦ φωτὸς τροποδοτούμεναι ὑπὸ τῶν ἐγκατεστημένων ἐν Ἀθήναις ἠλεκτρικῶν σταθμῶν. Ὄργανα ἐναντίον τῆς πυρκαϊᾶς, ἀλεξικέραυνα, ἐπιστημονικὰ ἐργαλεῖα δι' οἱανδήποτε χρῆσιν.

Προμήθεια ἐργαλείων. — Ἐγκαταστάσεις. — Ἐργασία ἐπιστημονική. — Τιμαὶ ἐκτάκτως μέτριαι.